46ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 512 Կ. ՊՈԼԻՍ, 1902 ԴԵԿՏ. 27/9 ՅՈՒՆՎԱՐ 1903 ՈՒՐԲԱԹ 10 ՇԱԲԱԹ 27 ՅԱՆՈՒԱՐԻ ՀԻՋՐԻ 13.8

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթա Մի մաստէթ, 38
Խմագրութեան ուղղուած գրութիւններ կը չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنجه بوی وسیاسی غزته‌در
صاحب امتیازی : اوحانس فریدد
اداره خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԳԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ցարական Վիճակում
Ամբողջ համար 80 ղ. 50 ղ.
Կէս համար 108 » 60 »
Դիտաւորմանի համար 25 ֆր. 18 ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 գրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՒՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

1903 ՅՈՒՆՎԱՐ ԻԻՆ

ՊԻՏԻ ԴՆԴՐԻՆ ԱՆԽՏԻՐ
«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ՆԵՐԸ
ԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ
ՈՐՈՆՑ ՁԵՆ ՎՃԱՐԱԾ ԻՐԵՆՑ ՌԱԺԵՆԵԳԻՆԸ
Բացառութիւն չկայ
(Կարդացէք Նախ Դ. էջը)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Պ. ՉԷՄՊԵԼԷՅՆԻ ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Պ. Չէմպրլէյն իր յաղթական ճամբորդութիւնը կը շարունակէ Նաթալի մէջ։ Պատերազմի առաջին շրջանին թաներավայր եղող տեղերն է որ այցելեց հեռագիրէ, ինչպէս Բիլիթերմարիցպուրգ, Քոլենզո, Լէտիսմիթ, եւն.։ Ոչ բնականաբար անցնիմէ իւրաքանչիւրը չա՛ս այլազան մտածութիւններ ներշնչած է իրեն։ Այդ տեղերուն վրայ է որ Պօէրները տարին իրենց առաջին յաղթականները։ Այդ կռիւներն է որ Սըր Ըրվէրդ Պիւլլէր իր 40,000 մարդոցմով չկրցաւ դիմադրել Ժուպէռ զօրավարին 7000 Պօէրներուն։ Այդ թուականին, նոյնինքն Պ. Չէմպրլէյն վասած չէր այդ ահռելի պատերազմին վախճանին վրայ։ Բովանդակ Անգլիա մէկ օրէն միւսը կը սպասէր որ անմատուր ըլլայ Լէտիսմիթ՝ ուր զօրավար Ռոպթ կայկնդուած էր 12,000 մարդոյով։

Բոլոր ասոնք անլուսնի Պ. Չէմպրլէյնի միտքէն անցան, երբ Լէտիսմիթի մէջ կ'ուսնկնդրեր բարի գալուստեան ուղերձին, որուն պատասխանած միջոցին չմոռցաւ արդէն յիշատակելու թէ Անգլիոյ մէջ որչա՛փ զմայլանք պատճառած էր ժամանակին Լէտիսմիթի այդ գեղեցիկ ընթացքն ու յամառութիւնը։ Այդ դիմադրութիւնը բնական է որ չան գեղեցիկ գործ մը էր, բայց պէտք է ընդունիլ որ անոր բովանդակ պատիւը մի՛ միայն պաշարուողներուն չի պատկաներ։ Պօէրները չատ մը անդրդմանելի սխալներ գործեցին։ Զօրավար Ժուպէռ չկրցաւ կացութենէն օգտուիլ, և իր ռազմական ոգիաւորութեան շնորհիւ է որ Անգլիացիք կրցան այնչա՛փ երկար տանն դիմանալ։ Եթէ Լէտիսմիթ առնուէր՝ բաղդը թերեւս բնաւ չլքեր Պօէրները։ Նոյն ինքն Պ. Չէմպրլէյն խոստովանած էր ասիկա, ըսելով որ եթէ Լէտիսմիթ թշնամիին ձեռքը անցնելու ըլլար, այս վերջինը հ՝ մէկ արգելք պիտի գտնէր դէպի Նաթալ իր յառաջխաղացութեան մէջ, և Անգլիացւոց կացութիւնն ալ չատ փափուկ հանգամանք մը պիտի սատնար։

Ասիկա չատ հիւղ է, և անգամ մը ալ կ'ապացուցանէ թէ Անգլիացիք՝ իրենց վերջնական յաղթանակը աւելի կարդ մը նշանաւոր պարագաներու կը պարտին։ Ինչ որ ալ ըլլայ տակաւն, այդ անցեալ վերյուշումներուն տպէնը չէ՛ հիմայ, և,—ինչպէս արդէն ըսած է Պ. Չէմպրլէյն,—երբեմնի պատերազմէն աւելի պէտք է զբաղիլ արդի խաղաղութեամբ որ ոչ նուազ ծանր պահանջներ կը ներկայացնէ, որ ոչ նուազ կարեւոր աշխատութեան մը ու ջանքերու կը կարօտի, մինչեւ վերջնականապէս կարգադրուիլը։

Մտածելու այս կերպը, աւելորդ է ըսել թէ Պ. Չէմպրլէյնի համար սովորական բան մը չէ։ Պատերազմի օրերուն այդ կերպ չէ որ կը մտածէր, և հիմայ մարդ կը փորձուի մտածել թէ Անգլիոյ գաղթական նախարարը արդեօք փոխա՞ծ է իր մտածելու և գործելու եղանակը։ Լէտիսմիթի մէջ մանաւանդ չա՛ս ազատոր խօսքեր ըրած է այս համբորդութեան միջոցին.—«Մենք, յաղթականներս, ըրած է հանդիսաւորապէս, պէտք չէ որ մեր յաղթանակը իրը միջոց մը գործածենք ատարանցնելու համար այն մարդիկը որոնք մեր թշնամիները եղան։» Իրաւ է որ այդ ատաքնան մեծ գժուարութիւններով ձեռք բերուած յաղթանակի մը վրայ կարելի չէ չատ մեծ յաւակնութիւններ մնուցանել, բայց վերջապէս մարդութիւնը չատ ազուոր է, և ցոյց կուտայ թէ Պ. Չէմպրլէյն որչա՛փ հաշտարար տրամադրութիւններու մէջ կը գտնուի այս միջոցիս։ «Կը յուսանք որ, ըստ է տակաւին, Պօէրները կը հասկնան թէ ի՞նչ միտքով կը մտածենք իրենց, ու չեն մերժեր այն ձեռքը զոր իրենց կը կարկառենք։» Բովանդակ քաղաքակիրթ աշխարհը անչուշտ այդ տեսակ ելքի մը կը սպասէ, բայց պէտք է ընդունիլ որ այդ ելքը քիչ մըն ալ կախուած է Լոնտոնի դաշինքին բռնելիք ընթացքէն։ Որովհետեւ ինչ օգուտ պիտի կրնար ծնիլ եթէ երբեք Անգլիացիք Պօէրները իրը պարտուած, սարսուկ նկատելով հանդերձ քէնին անոնց — Պատերազմը աւարտեցաւ, ամէնքս ալ եղբայրներ ենք, ու միտքին պիտի աշխատինք Հարաւ. Ափրիկէի բարգաւաճման։—Պէտք է չատ վհատնձն կերպով մը վարուիլ, որպէս զի հաշտութիւնք անկեղծ ըլլայ, և Անգլիացիք կարենան անահման վստահութիւն մը գոյացնել իրենց նոր հպատակներուն նկատմամբ։

Միայն թէ, այն յայտարարութիւնները զոր Պ. Չէմպրլէյն Տուրպանի մէջ բրաւ նոր գաղթավայրերու ինքնավարութեան մասին, ինչպէս նաեւ հարաւ. Ափրիկեան պետութեանց դաշնակցութեան մասին Բիլիթերմարիցպուրգի մէջ բրած յայտարարութիւնները ոյոյց կուտան թէ, Պ. Չէմպրլէյն պէտք եղածին պէս վստահութիւն չէ՛ գոյացուցած դեռ։ Անգլիոյ գաղթական նախարարը անա՛նկ կը կարծէ թէ անկարելի պիտի ըլլայ հարաւ-ափրիկեան դաշնակցութեան գաղափարը իրականացնել (որչափ տաեն որ զայն կազմելու կոչուած ժողովուրդները իրենց հաւասարմութեան մասին ճշմարիտ ապացոյցներ չատն։

Այս կարգի մտածութիւն մը սակայն սխալ կ'ենթադրուի։ Շատեր կ'ըսեն թէ մի՛ միայն կասարելապէս լայն ու ներողամիտ վարչութիւն մը պիտի կրնայ Ափրիքանտէրները Անգլիացւոց մօտեցնել, և հարաւային Ափրիկէի բարգաւաճումը ապահովել։ Այդ տասակ վարչական դրութիւն մը դիւրաւ պիտի անհետացնէ բոլոր ոխերը, վրդովութիւն, ապահովութիւն պիտի ներշնչէ, և հաստատուն հանգամանք մը պիտի տայ այն ազդեցութեան՝ զոր Անգլիա ունենալու կոչուած է Հարաւային Ափրիկէի վրայ։ Մնաց որ, վարչական այս դրութիւնը ուրիշ տեղեր քանիցս փորձուած է Անգլիոյ կողմէ, և սքանչելի արդիւնքներ տուած։ Եւ աւելի ասոր համար է որ քաղաքական չրջանակներու մէջ կը զարմանան թէ Անգլիա ինչո՞ւ չուզեր օր առաջ կազմել հարաւ-ափրիկեան դաշնակցութիւն մը։

Պէտք չէ մոռնալ սակայն սա պարագան թէ, հարաւային Ափրիկէի մէջ Պ. Չէմպրլէյն տակաւին մի՛ միայն անգլիական տարրին հետ յարաբերութեան մէջ գտնուելու առիթը ունեցած է։ Գուսալի է որ տարբեր տրամադրութիւն մը գոյացաւ՝ Օրանժն ու Թրանսվալը այցելելէ և Պլէցմոնթանի ու Բրէթորիայի Պիւրկրներուն պահանջմանց անձամբ տեղեկանալէ վերջ։ Որովհետեւ տակիա իրեն տարի մը պիտի տայ անձնական համոզում մը գոյացնելու իրական կացութեան մասին, բոլորովին անկախ այն տեղեկութիւններէն՝ զոր մինչեւ այսօր իրեն հաղորդած են ա՛յն տեսակ անգլիացի պաշտօնատարներ՝ որոնք տակաւին չեն մոռցած երբեմնի ոխերն ու տեսութիւնները։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՀՄԷՏ-ՄԻՏՇԱԹ ԷՖԷՆԴԻ

Ահմէտ-Միտշաթ էֆէնտի իր իմաստասիրական երկասիրութիւններով և թարգմանութիւններով իրաւամբ փիլիսոփայ և գրագէտ տիրապետն արժանացած է։

Երբ օսմ. գրականութիւնը զարգացման գոհացուցիչ վիճակի մը հասած էր, ո՛չ միայն գրականութենէ հասկցողներ՝ այլեւ քիչ չատ խորհրդածող միտքերն անգամ ա՛լ սկսած էին նողկանք զգալ «Հազար ու մէկ գիշերներ»է և անոր նման երեւակայական վէպերէ, նոր սեռով գրուած վէպերու երեւումը՝ օսմ. գրականութեան մէջ յառաջ բերաւ նորօրինակ փայլ մը և գեղեցկութիւն մը, և անմոց չարուներակայն յաջողութիւնը հաստատեց թէ, ժողովուրդը կ'օգտուէր անոնցմէ։ Նախանձեռնարկներն ունեցան հետզհետէ իրենց հետեւողները։ Սակայն վէպերու մեծագոյն մասը թարգմանութիւն ըլլալով՝ Օսմանցիներու բարքերուն չէր համապատասխաներ։ ուստի և չէր կրնար մեծ ազդեցութիւն մը յառաջ բերել։ Իսկ Միտհաթ էֆ.ի՝ վէպի ձեւին տակ գրած գործերն—որոնք բոլորովին օսմանեան բարքերը պատկերացնելու սահմանուած էին — սկսան մեծապէս գնահատուիլ։ Գալով արեւմտեան բարքերու վրայ գրուած վէպերուն, թէեւ անոնցմէ չատերուն նիւթը բոլորովին երեւակայական և մտացածին ըլլար,—զոր օր. Թուչունի մը թեւերուն վրայ ճամբորդող մարդիկ, և այլն—այնուամենայնիւ անոնք թարգմանութիւններն ալ մեծ ընդունելութիւն կը գտնէին, իրենց հետաքրքրաշարժ հանգամանքին համար։ Այս կարգէն են, օրինակի համար, «Մոնթէ-Քրիսթոն և Որդին», որոնց նմանողութեամբ գրեց Ահմէտ-Միտհաթ էֆէնտի իր «Հասան Մէլլահը». սակայն Մոնթէ-Քրիսթոյի և «Հասան Մէլլահ»ի միջեւ մեծ տարբերութիւն կար։ Մոնթէ Քրիսթօ՝ վայրագ վրէժխնդրութեան էն սոսկալի իրեւ ճշմարտութիւն կը ներկայացնէր, մինչդեռ «Հասան Մէլլահ» վէպանմութիւնը կը պատկերացնէր իրեւ մարդկային ընութեան մաս։

Միտհաթ էֆէնտի իր բոլոր վէպերու մէջ չանցած է քաղաքականութեան օգուտները ներշնչել. չատ ճշմարիտ է որ ամէն հեղինակ նպատակով մը կը սկսի գրելու իր վէպը։ Վիքթոր Հիւկոյի այնքան մեծ ջանքերով ի լոյս ընծայած «ԹՇՈՒԱՌՆԵՐ»ը, անուշչա գրած չէ պատճիճացնելու համար եպիսկոպոսի մը կեանքը հանրակոմ մը լալիր տարքերը, աւազակի մը ընթացքին բարելաւումը։ Այնպէս ալ Միտհաթ էֆէնտի իր բոլոր թարգմանութիւնց՝ մէջ — «Կապրէլլին կիւնտը, Լա սամ օ Դամէլիա, եւն. եւն.»—ջանացած է նախնտրել հրահանգիչ դէպքեր պարունակող գործերը։ Իսկ իր անձնական երկասիրութեանց մէջ—«Հասան Մէլլահ, Եկ եւ գնդինէ պիր մելէք, Հարլէթ.»—իր միակ գաղափարը եղած է ապացուցանել թէ ոճրագործներու վախճանը ոչ այլ ինչ է, եթէ ոչ՝ Աստուածային վրէժխնդրութիւն՝ Արդարութեան ձեռքով։

Թերեւս առարկուի թէ Միտհաթ էֆէնտիի «Հասան Մէլլահ»ն ու «Հիւսէյին Ֆեյլահ»ը չունին պահանջուած առաւելութիւններն ու կարեւորութիւնը։ Բայց «Հասան Մէլլահ»ի կամ «Հիւսէյին Ֆեյլահ»ի նման վէպ մը—որ ամէն կերպով կը հաւասարի եգիպտական կամ ապանիական պատմութեանց, Ճէզայիրի քանակաց հին բարքերուն ու սովորութիւններուն նկարագրութեանը—կարենալ գրելու համար, անհրաժեշտ էր վիպասանի մը յատուկ խորթափանց հայեացքն, որ կարող է ամէնէն մթին կէտերուն անդամ թափանցելու, որպէս զի զանոնք քննէ, ուսումնասիրէ և ի վերջոյ մարդկութեան օգտակար կարդ մը դէպքերու հետ խառնելով՝ հասարակութեան ներկայացնէ զանոնք։

Այսու ամենայնիւ չենք ըսեր թէ այս երկասիրութիւնք բոլորովին զերծ են քննադատելի ըլլալէ։ Օրինակ. փոքրոյ պատուհաններուն մէջանցք կառուցուած սիրահարական կամուրջին գոյութիւնը օրէն անհաւանական է, նոյնքան ալ անհնար է պարէզով մը բաժնուած երկու տանտերերու միջեւ հեռադիտի մը հաստատումը՝ որ երկոք պրտահարներու փախանակած հեռադիտին ձայնը կը փոխանցէ։ Այս վարդի թերութիւնք սակայն հեղինակին համբաւէն ո՛չ մէկ բան կրնան պակասցնել։ Մը հեղինակ կրնայ պարծիլ թէ ինք բոլորովին զերծ մնացած սխալներէ։

Ով կրնայ ուրանալ թէ Բալվիէ ալ Մոնթէքրիսթոյի էն նշանաւոր երկերէն եղող «Սիմոն է Մարի»ի նմանողաբար գրուած «Հայուհի Մենթարին», դէպքերու տարօրինակութեան տեսակէտով նոյն նշանաւոր վէպէն գերազանց չէ։ «Սիմոն է Մարի»ին մէջ հեղինակը, նեղը մնալուն պէս, անսովոր պատահարներ տեղադրած է. մինչդեռ վերջնոյն մէջ չկան այդպիսի տարօրինակ բաներ։

Կարդ մը չափազանցութիւններ կը վերագրուին Միտհաթ էֆ.ի. զոր օրինակ, Պարսից Ալի պէյին վերագրուած կորովը անհաւանական կը նկատեն։ Բայց Ֆրանսայցւոց մէկ բանակին հաւասար այժ ունեցող Ժան ա'Արքի մը երբ կարելի է հաւատ ընծայել, ինչո՞ւ տարակուսելի նկատուի Թուրք կնոջ մը 5–6 հոգին անաբեկելու կարելիութիւնը, կամ կնոջ մը այր մարդու զգեստով փողոցը չրջիլը ինչո՞ւ զարմանք պատճառէ։ Իրմի պատերազմին մէջ հմտաւոր տիրացող Գարա Ֆաթման մոռցուեցա՞ւ։ Երբեք չենք վարանիր Եւրոպացւոց բոլոր գրածները իբր ճշմարտութիւն ընդունելու։ Ժիլ Վէրնը կարդալու տաեն կը տեսնենք թէ հեղինակը Ամերիկայի, Ափրիկէի և Ջինտատանի մասին ընդարձակ տեղեկութիւններ կուտայ, օրինակի համար, նոյն տեղերուն կենդանեաց և բնակիչներու վարուցն ու բարուց մասին՝ հեղինակը՝ հոն երկար ատեն ապրողի մը պէս մանրամասն ծանօթութիւններ կը հաղորդէ, մինչդեռ Միտհաթ էֆ.ի երկասիրութեանց մասին, որոնք ժիլ Վէրնի վէպերուն կը հաւասարին, անտարբեր վերաբերում մը միայն կ'ունենանք։

Միտհաթ էֆ. իր բոլոր վէպերուն մէջ ջանք չէ խնայած, որպէս զի դէպքերու հերոսները միշտ ազնիւ ու պարկեշտ վարքով մը ներկայանան. օրինակ, Ճիւզէլլա՝ Ալիֆենի հետ երկարատեւ միասին ապրելով հանդերձ, իր համեստութենէն բան մը չկորցնէր, և Ալիֆենս չոգենաւին խցիկը գտնուած պահուն՝ իր բազուկներուն վրայ հանգչող գեղադէմ աղջկան մը ամէն կերպով կը տիրանայ, այսու ամենայնիւ անոր մէկ թախանձանքին առնալով, կը հրաժարի անոր պատիւը բռնաբարելու յոռի մտածումէն։ Այս պարագան միթէ առաւելութիւն մը չի՞ տեսներ «Հասան Մէլլահի» համար։

Ժամանակին պահանջմանց գոհացում տալու համար, Միտհաթ էֆ.ի վէպերուն մէջ հոգ տարած է հասարակութեան միտքերուն մէջ վէպ կարդալու եռանդը արծարծել։

Անէմ Միտհաթ էֆ. ճիգ չէ խնայած նոյնպէս ժողովրդեան ամէն խաւերուն սովրեցնելու որ ջանան պահպանել իրենց պատիւն ու պարկեշտութիւնը։ Որդեգրած է բարոյականի կարեւոր սկզբունքներ, և քան այժմ ամէն առիթով բացատրած է թէ ոճրագործներն ու չարագործները վաղ կամ ուշագան — Արդարութեան առջեւ տեղի պիտի տան, գանելով իրենց արժանաւոր պատիժը։

Իր երկասիրութեանց առաւելութիւններէն մէկն ալ, զոր կարելի է հանդնալ պարզ ընթերցումով մը — սա է որ հեղինակը գրելու ատեն ո՛չ մէկ դժուարութիւն կրած է։ Իր փիլիսոփայական ամենախորին տեսութիւնն անգամ հասկնալի ու ըմբռնելի են։ Գեղեցիկ յատկութիւն մը որով Միտհաթ էֆ.ն միայն իրաւունք ունի պարծենալու։

Բայց, Միտհաթ էֆ. միայն վիպասանութիւններ չէ որ գրած է, այլ իր հարիւրէ աւելի լուրջ երկասիրութիւններով — որոնցմէ օրինակներ մէջ բերել եթէ ուզուէր, անոնք պիտի կրնային Օսմ. Գրականութեան նոյնչափ հաւաքածոյ մը կազմել ծառայած է Օսմ. լեզուին գիտական ու իմաստասիրական զարգացմանը։

Մ. Ֆ. ԹՈՐՈՄԵԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ

միմիայն «Մանզումէ»ի այն ընթերցողներուն յատուկէ, որոնք թիւ 431էն սկսեալ թերթ կը գնեն։ Աշխարհաբար Նարեկը բացէն պիտի չծախուի։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ԳԱՍԻՄ 27

ԿնաՕՈՏ ՀԱՆԳՈՅՑ Մը

ՎԷՊ

Տեղական-ընտանեկան կեանքէ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ա.

Երեք ոսկին քիչ մը ծանր ազդեց աշխատաւոր կնկան վրայ, որ ամէնէն չատ երեք մեսիա կ'ենթադրէր Թատրոն երթալու ծախքը։ ուստի վայրկեանի մը չափ տատամսեցաւ։ Պետրոս՝ գործը չ'աւրելու խորամանկութեամբ։

—Բայց սանկ խաղ ո՛չ խաղցուած է, ո՛չ ալ պիտի խաղցուի, ըսաւ, ես խաղը չ'տեսնողը աշխարք եկայ Թող չըսէ։

—Երե՛ք ոսկի՞, մենախօսեց արդուկողը։ իր հաշիւներուն անմատուր ըլլալով միշտ, լսուած բան է։

—Ի՞նչ կ'ըսես, Մաքրիկ հանըմ, Գալատայ մէջ անուն ունեցող մարդոց ա՛ն-քան ալ հոն պիտի գտնուին, անոնց հետ մէկտեղ լօման նստիլը մինակ երեսուն ոսկի կ'արժէ, մարդս մարդով է, այսօր հոն կը տեսնեն քեզ, վաղը բարեկամութիւն կը հաստատեն հետդ, չես գիտեր ինչ կելլայ տակէն։

Մաքրիկ հանըմ թէև գեղեցիկ կին, սակայն 40 ին մօտեցած էր և բնաւ մտքէն չէր անցներ երկրորդ ամուսնութիւն մը կնքել, ուստի կարծելով թէ՝ Պետրոս իրեն ակնարկութիւն կ'ընէ, թեթեւ մը վշտացաւ ու երեսները կախեց։ Ծերամանկ երիտասարդը կռահեց իր խօսակիցին զգացումը և գործած սխալը դարմանելու դիտաւորով,

—Այսչափ սուղ գինով թատրոն երթալ առաջարկելս աւելի անոր համար է որ, յարեց, կարելի է հոն մէկու մը կը ներկայացուիմ ծանօթի մը միջոցաւ եւ անակնկալ գործ մը կամ ինծի արժանի պաշտօն մը կը գտնամ տեղ մը։

—Եթէ առանկ միտք մը ունիս, հոգ չէ, ան աստեն 3 ոսկիէն աւելի ալ առնք, կ'արժէ, ըսաւ արդուկողը, գոհ մնալով այս բացատրութենէն, և 3 ոսկի յանձնեց որդեգիրին։

Հետեւեալ իրիկուն մայր ու որդեգիր խիստ մաքուր ու վայելուչ կերպով հագուած մեկնեցան իրենց բնակարանէն, գիշերուան ժամը երկուքին և թեւ թեւի մտած սկսան յառաջանալ Բերայի Մեծ պողոտայէն, որ տասական օրերու չքեղութիւն մը կը պարզէր։ Զբօսաբերներու երկսեռ բազմութիւն մը, վայելչօրէն հագուած, անցուդարձ կ'ընէր ընդարձակ փողոցին աջուձախ կողմի մայթերուն վրայէն, որոնց ետին հսկայ վաճառատուներ, օդային կաղերու դեղնօրակ լոյսովը ողողած էին իրենց հսկայ վաճառատուներու ապակեղեկները, նմոյշներ ցուցադրելով հոն ապրանքներու ամէնէն գրաւիչներէն ու հրապուրիչներէն։ Նորաձեւութեանց վաճառատունները մանաւանդ իրարու հետ բաւն մրցումի մը կոչած էին, իրենց ցուցադրական ճաշակը արտայայտելու տենչով, և սիրուն զոյգեր թիթեռնիկի նման, քանի մը վայրկեան մէկ վաճառատան, քիչ մը միւս վաճառատան առջեւ կենալով ու այլեւայլ ապրանքներու վրայ իրենց դիտողութիւնները ընելով, զուարթ ժպիտներով կ'երթային խառնուիլ մարդկային ծովուն մէջ, որ տարածուած էր մայթին երկայնքն ի վեր։

Պետրոս՝ Մաքրիկ հանըմին թեւ տուած, բարեկեցիկ, զուարթ ու անհոգ մարդու մը երեւոյթով կը յառաջանար, չարունակ խօսակցելով ընկերուհիին հետ։ Երբ թատրոնին մօտեցան, դրան առջեւ խճողուած ահագին բազմութիւնը ու սալայատակին վրայ չարուած ստուերաթիւ կառքերը չյուսցուցին Մաքրիկ հանըմը, որ ուրախութեան ցոյցով մը,

—Աղէկ որ եկանք, Պետրոսիկ, ըսաւ. աս ո՛րչափ իրարանցում.

—Ներս մտնելէ ետք պիտի հասկընաս, պատասխանեց Պետրոս, բայց հիմա չարտ կանուխ է դեռ, ինչո՞ւ երթանք պարապ տեղը նստինք, սանկ գարեկրատուն մը երթանք։

Տիկնին հաւանութեամբ, երկուքը մէկէն մօտակայ գարեկրատուն մը ներս մտան, ուր ստուար թռով ուրիշ ընտանիքներու նստած, թատրոնի ժամուն կը սպասէին։ Երբ նստան, Պետրոս իր սովորութեան համեմատ, աչքովը չորս կողմը զննեց, հասկնալու համար թէ ծանօթ մը կամ մեծ անձնաւորութիւն մը կա՞ր, որուն հետ կարող ըլլար յարաբերութիւն հաստատել։ Ճիշտ իրենց սեղանին դիմացը բաւական հեռաւորութեամբ նստած զոյգ մը աչադրութիւնը գրաւեց անմիջապէս, և գարեկուրերը ապսպրելէ ետք, սկսաւ անուղղակի կերպով զընել անոնց ընթացքը։ Արդուկողը բոլորովին անտեղեակ՝ Պետրոսին մտադրութենէն, հաղարամէկ բաներ կը հարցնէր անոր, որոնց՝ խիստ հակիրճ կերպով հաղիւ կրնար պատասխանել երիտասարդը։

Բազմութիւնը հեռզհետէ կը ստուարանար գարեկրատան մէջ, սակայն Պետրոս անոնց և ոչ մէկուն կարեւորութիւն կ'ընդհայէր. ուշադրութիւնը անգամ մը յառած էր դիմացը նստող զոյգին, որուն նկատմամբ լուսաբանութիւն մը առնելու տենչով, աչքէ չէր վրիպեցներ անոնց երկուքին ալ ամէնէն պզտիկ մէկ շարժումն իսկ։ Պետրոսի ուշադրութեան առարկան էր փափկակազմ ու խիստ սիրուն աղջիկ մը, որ եւրոպական հով մը կը կրէր իր վրայ. իսկ զուգինը հեզայ մարդ մըն էր որ ընաւ համեմատութեան չէր կրնար դրուիլ այնչափ նենգ կնոջ մը հետ։ Ով էին ասոնք, իրարու հետ ինչ առնչութիւն ունէին, ամուսիններ նկատել զանոնք, սասկալի ոճիր մը պիտի ըլլար Պետրոսի տեսակէտով. հարկաւ եղբայր ալ չէր կրնար ըսել մարդուն, քանի որ անոր խմորը տասնապատիկ աւելի վեր կը թուէր, Օրիորդին ասմիկի կազմէն։

Ամէն բան ճանաչութիւն կարտափայէր այս անծանօթ աղջկան վրայէն. հագուստներէն սկսեալ մինչեւ արդուզարդը, գործածած թաշկինակը, ձեռնոցը, ամէնքն ալ նուրբ, արժէքաւոր էին, ու խիստ զարգացած ճաշակ մը կ'արտայայտէին։ Երիտասարդը քանի՛ առաջ ամէնը իր զննութիւնները, այնչափ կը գրաւուէր և զգացումները ընդերուհիին չմատնելու նախահոգութեամբ միայն, մերթ ընդ մերթ գաւաթը բերանը կը տաներ ու մէկ երկու խօսք կը փոխանակէր անոր հետ։

Աղջիկը ասկայն ընաւ չէր նայեր Պետրոսին կողմը. ո՛չ իսկ անոր գոյութենէն տեղեկութիւն ուներ, չէր ալ խմեր, այլ դիմացի ընկերին հետ վաւ խօսակցութեան մը բռնուած կ'ունկնդրեր անոր՝ որ յարգակոն ձեւերով բան մը կը պատմէր, մերթ ընդ մերթ ծիծաղը չարտելով աղջկան։ Պետրոս թէեւ հալ ու մալ կ'ելլար գոնէ անոնց ի՛նչ լեզուէ խօսիլը հասկնալու տենչով, սակայն քաւական դեռաւորութիւն կար իրենց միջեւ, մանաւանդ որ ցած ձայնով ալ կը խօսակցէին։

Ժամի մը մօտեցած էր Պետրոսի գարեկրատուն մտնելը, օրիորդը սկսաւ մեկնելու պատրաստութիւններ տեսնել։ Պետրոս ալ անոր հետապնդելու փութկոտութեամբ, կռասնը կոնչեց, հաշիւները մաքրեց ու առանց Մաքրիկ հանըմին բան մը զգացնել տալու, անոր թեւը մտնելով հետեւեցաւ օրիորդին և գարեկրատունէն դուրս ելան։

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՎԷՆԷԶՈՒԷԼԱ

Քարաքաքէն առնուած հեռագիր մը որ յունուար 4 թուականը կը կրէ, հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ Վէնէզուէլայի վերջին դէպքերուն նկատմամբ.—

«Այս առտուան ամերիկեան թերթերը կ՝ծանուցանեն թէ նախագահ Քասթրո մատիր է հրաժարիլ։ Այս լուրը սխալ է։ Նախագահ Քասթրո, հակառակ ըմբոստներու ձեռք բերած յաղթութեան, հակառակ ռազմաթերքի չգոյութեան և մանաւանդ Վէնէզուէլայի արդի խախուտ կացութեան, բնաւ մտքով չունի հրաժարելու։ Սակայն է որ այս կացութիւնն պատճառաւ վերջի ի վերջոյ դրամը պիտի պակսի։ Արդէն կարգ մը պաշտօնեաներ՝ որոնց մէջ նաեւ մաքսատան պաշտօնատարները՝ պիտի արձակուին մօտ առնէն, խնայողութեան համար։ Հոլանտական դեսպանը՝ որ հիւանդ էր, կու�այէն հոլանտական նաւ մը նստաւ Վրէնէզուէլա երթալու համար։»

Նոյն թուականաւ ուրիշ հեռագրով մըն ալ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդուին Նիւ-Եորքէն.—

«Օրը օրին այլ և այլ թերթերու զրկուած հեռագիրները բաղդատելով, անկարելի է որոշ գաղափար մը կազմել Վէնէզուէլայի հիմակուան կացութեան մասին։ Կը ծանուցանեն թէ նախագահ Քասթրո չէ պատասխանած այն ելեւմտական առաջարկներուն զոր օտար ազգութիւնները ըրած էին, և թէ դարձեալ չէ ուզած գոհացնել իրաւարարութեան առաջարկին կցուած ուրիշ երկու պայմաններ։ Կ՝ըսեն թէ մինչեւ որ Քասթրո նախագահ այդ պայմանները չգոհացնէ, իրաւարարութիւնը պիտի յետաձգուի։ Ըմբոստները Քարաքասի վրայ կը քալեն երեք տարբեր ճամբաներով։ Կառավարական 1500 զինուորներ զրկուած են թէեւ, բայց անոնց ալ պաշարը հասնելու վրայ է։ Այս կացութեան գլխաւոր պատճառն է պաշարումը, և եթէ երբեք այպէս յարատեւելու ըլլայ, նախագահ Քասթրո անպատճառ պիտի ստիպուի հրաժարիլ։ Ամերիկեան թերթերը ժամանակէ մը ի վեր սկսած են նուազ կարեւորութիւն տալ Վէնէզուէլայի խնդիրներուն, որոնց նկատմամբ արդէն ոչ մէկ խորհրդածութիւն կ՝ընեն։»

Գերմանական «Վէնէթա» մարտաթերթը յունուար 3ին, իր զինուորներուն մեծագոյն մասը Բուէնոս-Այրէսէն ցամաք հանեց։ Զինուորները գրաւեցին ծովեզերքին գլխաւոր կէտերը։ Ժողովուրդը՝ ահաբեկած, տուներու մէջ ապաստանեցաւ։ Մաս մը ժողովուրդ ալ սկսան փողոցներուն մէջ պատնէշներ շինել։ Գերմանացիք սակայն՝ որոնց նպատակն էր նաւահանգիստին մէջ գտնուող Վէնէզուէլական նաւերը գրաւել, գործերնին աւարտելէ վերջ կրկին իրենց նաւը վերադարձան։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Լոնտոնէն կը հեռագրեն յունուար 3 թուականով.—Հարաւ. Աֆրիկէէն առնուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Պ. Զէմպրլէյն յունուար 2ին մեկներ է Լէսթամիթէն, այցելելու համար Սրիոն Բօթի պատերազմին գաւառը՝ ուր անգլիական զինուորները այնպէս ծանր ձախողութիւններ եղեր էին։ Պ. Զէմպրլէյն և տիկինը պատուաբերուեցան յատկապէս պատրաստուած վրաններու տակ։ «Տէյլի Մէյլի» թղթակիցը հետեւեալ կերպով կը նկարագրէ այդ այցելութիւնը.— «Զիները զրկուած էին Նաթալի ոստիկանութեան կողմէ։ Պ. Զէմպրլէյն ձիաւորի հագուստ կը կրէր։ Տիկին Զէմպրլէյն ալ ամազոնի հագուստ հագած էր։ Հաբաւաւոր օրին կատարը բարձրանալով, Պ. Զէմպրլէյն երկար ատեն դիտեց այն դիրքը՝ զոր գրաւած էին անգլիական զինուորները, ինչպէս նաեւ այն դիրքերը՝ որոնց վրայէն Գօէրները ամենայն մահացու հրացանաձգութեամբ մը ընդունեցին անգլիացիները։ Նախագահը ինչպէս նաեւ բոլոր հետեւորդները գլխարկնին կը հանէին, ամէն անգամ որ զինուորներու գերեզմաններու առջեւէն անցնէին։ Պ. Զէմպրլէյն մասնաւոր ուշադրութեամբ մը քննեց սարին ռազմական այլ և այլ դիրքերը։ Վրաններու առ նախագահելէ վերջ, ամէն մարդ կրկին Լէսթամիթ վերադարձաւ։

Լէսթամիթէն կը հեռագրեն յունուար 3 թուականով.—Այս իրիկուն, ի պատիւ Պ. Զէմպրլէյնի տրուած հացկերոյթի միջոցին, Նաթալի կառավարիչ Սր Մաք Քըլում ըսաւ թէ ինք չուզեր կարծիք մը յայտնել նոր երկաթուղիներու այս կամ այն ծրագրին նկատմամբ։ Միայն թէ. ըսաւ, անհրաժեշտ կը նկատեմ նոր նաւահանգիստի մը, ինչպէս նաեւ նաթալի նոր երկրին Զուլուլանտի միացնող երկաթուղիի մը կառուցումը։ Կառավարիչը յայտնեց այդ առթիւ թէ, մէկ կողմ թողուած է Սբրինկոը Մաչտօրբի միացնելիք երկաթուղին ծրագիրը, ատոր փոխարէն, աւելցուց, կը մտածուի կառուցանել նոր երկաթուղի մը՝ որ Սբրինքոը պիտի միացնէ Էրմելոյի և Տէլկօայի։ Հաբաւ. Ափրիկէի երկաթուղիի ընկերութեանց բոլոր տնօրէնները այդ ծրագիրներուն նկատմամբ խորհրդակցութիւն մը պիտի ունենան մօտ ատենէն։

Լէսթամիթէն ուղղուած ուրիշ հեռագիր մըն ալ հետեւեալը կը հաղորդէ.—Նոթալի կառավարիչը յայտարարեց թէ քիչ ատենէն որոշում մը պիտի տրուի Ունալթիֆի (Զուլուլանտ) մէջ նաւահանգիստ մը շինելու խնդրին նկատմամբ։ Այդ նաւահանգիստին շրջորիւ, Վրիհէտի և Ուոթրէխատի ճամբով, կարելի պիտի ըլլայ ուղղակի յարաբերութիւն մը հաստատել Թրանսվալի հետ, առանց Տէլկօայէն անցնելու։ Կառավարիչը ծանուցեր է նաեւ թէ մօտ օրէն մասնաւոր յանձնաժողով մը պիտի կազմուի այս ծրագրին քննութեան համար։ Կառավարիչը ընդուներ է այն պաշտօնաթուղթերը՝ որոնցմով Նաթալի նոր երկիրը (Վրիհէյ և Ուոթրէխաթ) պիտի կցուին նախկին Նաթալին։

Տրնանէն կը հեռագրեն յունուար 3 թուով.— Տրնանի թագաւորական խորհուրդը այսօր ընդունելութիւն մը տարբեր ի պատիւ Պ. Զէմպրլէյնի, Կլէնքսէի կայարանին մէջ։ Ասագին բազմութիւն մը խառնուած էր կայարանին բոլորտիքը։ Պ. Զէմպրլէյն բանախօսութիւն մը արտասանելով բաւ թէ հակառակ պատերազմին պատճառած վիշտերուն, կրկին մխիթարական է դիտել թէ կայսրութեան հպատակները հիմայ աւելի լաւ կը ճանչնան իրար։ Պատերազմը ծնունդ տուաւ այն տեսակ կապերու՝ որոնք չպիտի խորտակուին բնաւ։ Պ. Զէմպրլէյն՝ իրեն եղած ընդունելութեան համար շնորհակալութիւններ յայտնելով վերջացուց այդ բանախօսութիւնը որ ջերմապէս ծափահարեցաւ ներկաներուն կողմէ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԵՐԱԿՈՅՏԸ

Ֆրանսայի ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ հրատարակուած ցանկի մը նայելով, ծերակուտական ընտրութեանց մէջ, նախարարական կուսակցութիւնը չանած է 15 աթոռ և կորնցուցած է 13 աթոռ, որով երկու ծերակուտական աւելցած է նախարարական կուսակցութեան։ Նախարարապետ Պ. Եմիլ Բօմպ ընտրուեցաւ Քորսիքայէն։ Սկիզբէն իրեն դէմ երեք մրցակիցներ կային թէեւ, բայց ամէնքն ալ իսկոյն հրաժարեցան։ Ատոր վրայ, ընդդիմադիր կուսակցութիւնը պայքար մը սարքեց՝ Պ. Բօմպի ընտրութիւնը ջուրը ձգելու համար։ Պ. Բօմպ սակայն ընտրուեցաւ 610 քուէով։ Պ Բօմպի ընտրութիւնը չնորհաւորած են բազմաթիւ քաղաքական անձնաւորութիւններ։

Ընտրութեանց միջոցին քանի մը անկարեւոր միջադէպեր պատահեցան։ Մասնաւոր կ՝ըսուի նաեւ կարգ մը անկանոնութիւններ՝ զոր ծերակոյսը պիտի քննէ իր յառաջիկայ նիստերէն մէկուն մէջ։ Մասնաւորաբար կը յիշատակուին Պ. Պ. Անդրէօ և Ֆրիւչիէ որոնք ընտրութեան միջոցին յայտարարած էին թէ, քանի մը մրցակիցներ հրաժարած էին ընտրելութենէ, այդ մրցակիցները սակայն, Պ. Պ. Տըլամպըր, Ռու և Ալլըման, բողոքած են, ինչ որ պատճառ պիտի ըլլայ վերոյիշեալ երկու ծերակուտականներու ընտրութեան բեկանման։

ՕՐՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ռումանիոյ խորհրդարանը մէկէ դէմ ինքնօգնորմէկ ձայնով ընդունեց 1903 ապրիլ մէկին սկսող ելմտական տարուան պիւտէն։ Հասոյթ նշանակուած է 227,117,000 ֆրանք, և ծախք՝ 218,500,000 ֆրանք, որով կը գոյանայ 6,617,000 ֆրանքի հասոյթի առաւելութիւն մը։ Առաջին անգամն է որ դահլիճին կողմէ ներկայացուած ելմտացոյցի ծրագիրը՝ ելմտական տարուան սկսելէն երեք ամիս առաջ կը քուէարկուի։ Նախարարապետ Պ. Սթուրձա առաջինը եղած է այս պարագան մատնանիշ ընող։

*** Սիտնէյէն կը հեռագրեն յունուար 8 թուականով.—Այսօր հրատարակուեցաւ այն նոր օրէնքը՝ որ կինէրուն իրաւունք կու տայ Հարաւային Նոր Կալլէսի երեսփոխանական ընտրութեանց մասնակցելու։ Իր ընթրող։ Հարաւային և արեւմտեան Աւստրալիոյ մէջ, կիները այդ իրաւունքը ունէին արդէն։

*** Պ. Վալէք Ռուսօ, նախարարապետ ֆրանսական նախորդ դահլիճին մէջ, Իտալիոյ նախարարապետ Պ. Մանտրէլլիի ղրկեց իր վերջին հրատարակութիւնը՝ որուն մէջ ամփոփած է նախարարապետութեանը միջոցին արտասանած բանախօսութիւնները։ Պ. Վալէք Ռուսօ այդ առթիւ անձնական նամակ մըն ալ ուղղած է Իտալիոյ նախարարապետին։ Պ. Մանտրէլլի ինք ալ կը մտածէ մասնաւոր հատորի մը մէջ ամփոփել վերջին երկու տարիներու ընթացքին մէջ արտասանած բանախօսութիւնները։ Պ. Մանտրէլլի այդ հատորը պիտի ձգէ Պ. Վալէք Ռուսոյի։

*** Սաքսոնիոյ թագաւորին առողջական վիճակը հետզհետէ կը վատթարանայ։ Կէորկ թագաւոր, հակառակ իր ծայրայեղ ակարութեան, չանսար բժիշկներու խորհուրդին, և կը մասնակցի նախարարաց խորհուրդին այն նիստերուն՝ որոնց մէջ պիտի որոշուին Լէյպզիգ իշխանութիւնին նկատմամբ ձեռք առնուելիք միջոցները։ Բժիշկները սակայն լաւ չեն տեսներ այս ընթացքը՝ որ կրնայ բոլորովին անկարելի դարձնել թագաւորին ապաքինումը։

*** Բէքինէն հեռեւեալը կը հեռագրեն.—«Շահնկից բոլոր դեսպանները, բացի ամերիկեան դեսպանէն, որոշեցին պնդել թէ Զինաս կողմէ կատարուելիք դրամական հատուցումը պէտք է ոսկեդրամի հաշուով ըլլայ։ Դեսպանները արամադիր են հաստատութիւն մը կնքելու, եթէ երբեք Զինասան ետ կենայ արթնի դրամի հաշուով հատուցում ընելու գաղափարէն»։ Ս. Բէթէրսպուրգէն առնուած ուրիշ հեռագիր մըն ալ կը ծանուցանէ թէ ռուս իշխանութիւնները յունուար 3ին Զինացոց վերադարձուցին այն ապարանքները՝ զոր գրաւած էին Մանչուրիա (Մանչուրիա) մէջ։

*** Լոնտոնէն կը հեռագրեն.— Նիւմարքէթի մէջ կատարուած երեսփոխանական ընտրութեան մէջ, ազատական ընտրելի Պ. Ռոզ յաղթանակը տարաւ 507 ձայնի առաւելութեամբ։ Ազատական մամուլը մեծ ուրախութեամբ կ՝արձանագրէ այս յաղողութիւնը։

ՆԵՐՔԻՆ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Վիէննա, 7 Յունուար.— Այսօր արքունական պարահանդէսին մէջ, Ֆրանց Եոզէֆ կայսրը խօսակցեցաւ դեսպանական մարմնին անդամներէն մեծ մասին հետ, և իրեն ներկայացնել տուաւ անոնք որոնք դեռ ծանօթ չէին իրեն։

ԺԸՆԵՎ.— Սաքսոնիոյ գահաժառանգ իշխանուհին, ի յարգանս արքայական ընտանիքին, փափաք յայտնած ըլլալով առանձին մնալ Ժընէվի մէջ, դատին բովանդակ տեւողութեան միջոցին, Մ. Միրոն՝ Լոզան պիտի երթայ մօտերս։

ՄԱՏՐԻՏ.— Մ. Սակատրայի յուզարկաւորութիւնը այսօր տեղի ունեցաւ, որուն ներկայ եղան բոլոր նախարարները։ Թափորին բովանդակ ճամբուն վրայ զօրքեր բարեւի կեցած էին։

ԲՐԷԴՈՐԻԱ.— Ճաշ մը տրուեցաւ ի պատիւ Մր. Զէմպրլէյնի։ Ներկայ էին Լորտ Միլնրը և պօէր զօրավար Պօթա և Տելարէյ։

ՀՌՈՄ.— Իտալիա, Անգլիա, Գերմանիա և Վէնէցուէլա վերջնականապէս ընդունեցին Լա Հէյի իրաւարար տաեանին դիմում ընելու առաջարկը։

— Ջարը յառաջիկայ Մարտ 3ին պիտի այցելէ Հռոմ, ու երկու օր պիտի մնայ հոն։

ՍԷՆԿԱԼ.—Երկրաշարժի բուռն ցնցումներ զգացուեցան Զուիցերիոյ մէկ քանի գաւառներուն մէջ։

ԹԷՎԱԻՀԱԹ

Մէքթէպը Թըպպիէի Շահանդէէ հիւանը խրամէթի կէօրիւլէն տաւ վէքիլէրինէն սատաթլոյ. Իլիաս Բէսամ էֆէնտիէ թէրֆիէն Ուլա Սընքիր Սանիսի ըրթպէսի թէվմիհ պուլրուլմուշ ապր։

ՆԸՇԱՆ

Գօնեա վալիսի աթուֆէթլու Թէվֆիզ պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինէ պիրինճի վէ թիֆէնկիսան հազրէթը Շէհրիսարիսէն միրալայ իզզէթլու Թահիր վէ գայմագամ իզզէթլու Իսմայիլ վէ Եուսուֆ պէյլերէ իքինճի ըրթպէսէկ Օսմանի նըշանը ալիւերի ինսան պույրուլմուշ ապր։

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ

Թարգմանեց ԲԱՅԻՄ

Յատկապէս Մանզումէի համար

ԿԱՐԴԱԼ ՆԵՐՍԷՍ ՆԵՍՍԷ

ԽՆԱՄՈՎ ՊԱՀԵՑԷՔ ԹԻՒԵՐԸ

82—120

վիժելու համար չէր, այլ պարզ մաքրոզական մըն էր։ Գործը դատարանի յանձնուեցաւ։

ՍՆԱՆԿ.— Պօսոյ Մարբուճճէլարի կողմը Թոնֆիէի վաճառական էսարոսա Ըսկերութիւնը, սնանկ հռչակուեցաւ ծովային առեւտրական դատարանին որոշումով։ Դատարանին անդամ Մարգար էֆ. միւմ գոմիսէր կարգուեցաւ եւ փաստաբան Դաւարի պէյ։ Մ. Պրէթիմա ալ առժամեայ սէնիք։

ԱՂՈՒԱՆԷՆ ՄԵՌԱՎ.—Պոլիս, Ակոսֆիա թաղին մէջ մէջ սրճեվ Հասան և իր երկու սպասաւորները անպարժ և անշուշտ գտնուեցան առջի օր իրենց խանութին մէջ։ Սպասաւորներէն մէկը մեռած էր և միւսները ծանրօրէն վիճակի մէջ էին։ Մահը առաջ եկած էր ածխային թթուէ, որմէ թունաւորուած էին նաեւ միւսները, քանի որ սրճարանին նստարաններուն տակ գտնուած ածուխները կրակ առած էին ու կը մխային։

ՀՈՆԿՈՐՏԵԱՑԻ ԹԱՏՐՈՆԸ.—Աստկից եաք, ամէն երեքշաբթի, հինգշաբթի և չարաթ գիշերները արուած նուագահանդէսներէն եաք, պարահանդէսներ պիտի տրուին։ Իսկ ուրբաթ և կիրակի ցորեկները, և կիրակի գիշերները՝ քաղէտի։

ՊՍՏՐԻՍԲՔԱՐԱՆԷՆ

ԱԶԳ. ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑ

ՄՐԳԵՂԷՆԻ ՀԱՄԱՐ

Գ. ՑԱՆԿ

	Լիրա
Գ. Ճանկին գումարը	1,032.25
Նշան ազա Յակոբեան, Պարսիզպիի այն կողովագործն է որ անցածները Սիրբէֆիի կայարանին մէջ 40ՆոցՍ տեղ սխալմամբ քառորդ ոսկի մը տուած էր Զուլաքիէս էֆ.ի, որուն «Մանզումէ»ի մէջ տուած զեկոյցին վրայ, յիշեալ Նշան ազան գանձելով գումարը, ինքն ալ իր կողմէն զայն նուիրած է Հիւանդանոցիս՝ իբր Մրգեղէնի նուէր որքանոցին սաներուն	27
Պարոններ և Օրիորդներ,	
Հերմինէ Մասքալճեան	5
Մկրտիչ Բ. Բէշիլեան	5
Անիթա Մ. Ալեքսանեան	5
Վարդանոյշ Ա. Ալեքսանեան	5
Տրդատ Ե. Ինկիլիզեան	5
Մայր վարժարանի միջին Ա. կարգի աշակերտներէն Յարութիւն Խաչատուրեան	5
Պէնարիս Ս. Աշճեան	10
Յակոբ Ե. Ճիրմէճեան	5
Կարապետ Տէլիրմէնճեան	10
Պողոսիկ Տէլիրմէնճեան	10
Աֆ. Գարագիսարէն Զապէլ կ. Տնտէլեան 4 տարու և փոքր եղբայրը Լեւոն 1 տարու	10
Եագուբ Գրլրճեան	5
Մելինէ Խորխորունի	5
Երուանդ Սվաճեան	15
Սերինա Սվաճեան	5
Սեպուհ Սվաճեան	2
Ճիվան և Սուրէն Նազուպեան	10
Հայկ Ճէվահիրճեան	10
Գումար	1,186.25

(Հոգաբարձութիւն)

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը երեքշաբթի իրիկուն Մանուկեան Սմբատ էֆ.ի բնակարանն այցելելով, յայտարարեց թէ չնորհիւ իր առատաձեռնութեան Մայր Եկեղեցւոյ նորոգութիւնը բոլորովին լրացած է։ Հետեւապէս, ինք Ն. Սբբոյ բազնութիւնը հանդերձեալ ըլլալով պատարագել յառաջիկայ կիրակի օր նորոգեալ եկեղեցւոյն մէջ, հրաւիրեց Սմբատ էֆ.ն որ անձամբ, իր պարագաներուն հետ ներկայ գտնուի պատարագին, հոգեւորապէս մխիթարելու, համար։

Մայր Եկեղեցիի Թաղ. խորհրդոյ անդամներէն Մելիքեան Մկրտիչ կ. Աճառեան էֆ.ները այս առաւօտ յատկապէս կ՝երթան Սմբատեան էֆ.ի բնակարանը, խնդրելու համար որ յառաջիկայ կիրակի աւաւտ Սմբատեան զերդաստանը ներկայ գտնուի Ս. Պատարագին զոր պիտի մատուցանէ Ս. Պարիրք Հայրը։

Մայր Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը մանաւոր պարտաւորութիւնները կը տեսնէ մեծարելու համար նոյն օրը Սմբատեան ընտանիքը։

Նորոգութեան առթիւ կատարելի օրհնութեան կարգը պիտի կատարուի շաբաթ իրիկուն։ Արարողութեանց պիտի նախագահէ Ս. Պատրիարք Հայրը։

Կիրակի առաւօտ պատարագէն վերջ մատաղ պիտի բաշխուի ընդհանուր աղքատներուն։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ հոգեւոր հովիւ Զլոտեան քհնյ. պաշտօնագիր մը ուղղելով Ս. Պատրիարքին կը յայտնէ թէ, նախորդ հոգեւոր հովիւ Տ. Արսէն Ա. քհնյ. հաշտեան, Իզմէրէ կը գտնուի և թէ մատղը է Սելանիկի միւս թեմերն ալ այցելել։

ԵՊԻՊՏՈՍԻ Առաջ. Տ. Եղիսէի եպիսկոպոս Այվազեան ընդարձակ տեղեկագիր մը ղրկած է Ս. Պատրիարքին, Աղեքսանդրիոյ Թաղ. Խորհրդոյ եւ տեղւոյն եկեղեցական ու դպրոցական գործերու վիճակին վրայ։

ՄՇՈՑ գաւառային վարչութիւնը խնդրած է Պատրիարքարանէն որ վիճակին Առաջնորդի ընտրութեան հրահանգը փութացուի։

ԱՅԴ ԴԱՐԱՀԻՍԱՐԷՆ կը գրեն թէ նիւթը ձմեռը կը տիրեն միշտ իրենց սաստկութեան մէջ և ժողովուրդը խեղճ վիճակի մը մատնուած, անգործ և անհագեր գարնան կը սպասէ։ Հրդեհներուն հաց և ածուխ թէեւ կը բաշխուի կառավարութեան և Հոգաբարձութեան կողմէ, բայց հրդեհին ձգած թշուառութիւնը այնքա՛ն տարածուն և ընդհանուր է որ այդ ամէն օգնութիւնները չեն կրնար բազմակողմանէ սփոփանք մը բերել աղքատ դասակարգին։ Նամակագիրը կ'ըսէ թէ գիտութեան առաջ այս նպատակը ետքնապարտ ձգած է զիրենք։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ուսան. Խորհրդոյ Կեդր. Վարչութեան

Ազգ. Նախնական կրթութեան կազմական կանոնագրին 31րդ յօդուածին արամադրութեան համաձայն՝ ոչ ոք արօնեալ է կրթական պաշտօն վարել առանց ի ձեռին ունենալու ուսուցչական վկայական կեդրոնական Ուսումնական Խորհուրդէն տրուած և Աժենապատիւ Սրբազան Պատրիարքին վաւերացուած։

Ի դիտութիւն անոնց որք պէտք ունին առ այս հարկաւոր եղած գործողութիւնները լրացնել, Ազգային Ուսումնական Խորհուրդն ստանալով Ամեն. Սրբազան Պատրիարք հօր համութիւնն ու հրամանն, որոշած է օգնականուսուցչի և օգնական-վարժուհւոյ պաշտօնի վրայ գտնուելով, դեռ վկայագիր չառնողներուն համար բացառիկ քննութիւն մը բանալ ուրոյն յանձնաժողովոյ մը միջոցաւ, և ուսուցչական ընտրելոց քննութեան հրահանգին 26րդ յօդուածին տրամադրութեան և Սրբազան Պատրիարք հօր հրահանգին համաձայն՝ ներկայացողներու ընդհանուր զարգացման կարողութիւնը քննել այն առարկաներու վրայ և սահմանին մէջ, որք ճշդուած են հրահանգին Դ. դրկ. յօդուածով, և քննութիւններն գրաւոր կատարել բերանացի մասն ալ խառնելով գրաւորի հետ։

Այս բացառիկ քննութեան մասնակցողներ կը պարտաւորին ներկայացնել,

Ա.— Աւագիրիցուն և Թաղ. Խորհրդոյ վկայականն՝ բարի վարուց և բարուոյ մասին։

Բ.— Մենդեան և Մկրտութեան օրինական վկայականն։

Գ.— Համառօտ տեղեկագրութիւն մ'իր անցեալին մասին, թէ ո՞ւր և ո՞րչափ տաեն և ինչ ճիւղի և ո՞ր դասարանի վրայ պաշտօն վարած է։

Քննութիւններն պիտի կատարուին հետեւեալ ժամանակացոյցի համաձայն։

2 Յունվար 1903.— Եշ.— Կրօնք. Բարոյագիտութիւն, Հայերէն։

3 Յունվար 1903.— Ի.ր.— Օտար ներէն, Պատմութիւն, Աշխարհագրութիւն։

4 Յունվար 1903.— Շբ.— Ուսողութիւն, բնական գիտութիւն, Բնապատմութիւն, Գծագրութիւն, Ձեռագործ (պարզ կարի և ձեռագործի փորձ մը)։

Քննութիւնք պիտի կատարուին Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, և արձանագրութիւնք պիտի ընդունուին նոյն իսկ քննութեան առջի օրը մինչեւ 5ին։

ԳՈՒՄ-ԳԱԲՐԻԻ Զորս Միաբայ Թաղերու Աղքատասիրաց Տնօրէն Խորհուրդը ՀՆՈՐՀակալութեամբ կը հրատարակէ ածուխի յատուկ հետեւեալ նուիրատուութիւնները, և կը փութայ հրաւիրաւոր կարօտեալներու երախտագիտութիւնը մատուցանել նուիրատուներու։

Բարեսեր ոմն 1,080, Յարութիւն Սիմոնեան 108, Դաւիթ Տ. Մովսէսեան 108, Տիգրան Մանուէլեան իր նորածին մանկան առթիւ 60, ոմն իր հօր մահուան առթիւ 54, Խաչիկ Ծէսեան 40, իսկ 20ական՝ Մինրան Գարագաշեան, Անդրէաս Տ. Անդրէասեան, Կ. Առապաճեան, Տիգրան Օ. հանեան, Գրիգոր և եղբարք Պարոն Վարդեան, Սիմոն Ալթունեան, Արտաշէս Թաքեան, Յ. Կարապետեան և Զ. Մանուկեան, Հայկ Ասատուրեան, Խաչիկ Առապաճեան, Ղազարեան եղբարք, ոմն, Տիրան Սարգեան, կթենավաճառ Արիսթօնեան, Ադամ Վարդեան, Ստեփան Սվաճեան, Նիքոս Պարոնեան, Պօղոս Ալպոյաճեան, Սարգիս Մեծատուրեան, Ղազարոս Ճէրճեան, Գասպարեան եղբարք, ոմն, Երեւում Փափազեան, Մինրան Սեթեան։ 10ական՝ Յակոբ Աճառեան, Մկրտիչ Պէզազեան, Թաթէոս Գալֆեան, Նիկողոս Մանասեան, Անտոն Գալֆեան, Համբարձում Գալֆեան, Պօղոս Մինասեան, ոմն, Արէլ Էմէքտիզեան, ոմն, Յակոբ Սինանեան, ոմն, Սաղէմ, ոմն, Յակոբ Մելքոնեան, ոմն, Սերովբէ Փափազեան, Դամիանոս Փապազեան, ոմն, Պարսամեան եղբարք, Բիւսկիւլեան եղբարք, ոմն, Յովհաննէս Աչուկեան, Ե. Հիւսիսեան, ոմն, Թիմուրեան, Միսաք Մկրտիչեան, Պետրոս Թազուրեան, Սարգիս Տէմիրճեան իր որդւոյն Ծննդեան առթիւ։ 5ական՝ Նշան Զամիչեան, Խաչիկ Խանճեան, Յակոբ Նշանեան, Գառնիկ Գալֆեան, Կարապետ Հալաճեան, Մ. Մը-կըրտիչ Մէլիքեան, Յարութիւն Իւթիւճեան, Սահակ Տէմիրճեան, Գ. Մէհեբրեան, Բարթող Հիւնքարպէյենի, Կարապետ Պօյաճեան, Ն. Պօղոսեան, Կարապետ Սահաթճեան, Արտաշէս Մաքսուտեան, Լեւոն Զարէճեան, Յարութիւն, Մկրտիչ Շաքարեան, Ուստա Եարկի, Հրանտ Զատէեան, Հայկազուն, Յակոբ Պարտիզպանեան, Յակոբ Յարութիւնեան, Աճէմեան որդիք, Հմայեակ Լէբեան, Խիւրպէկեան եղբարք, Ա. Կուլասեան, Յարութիւն Պէզիրեան, Վահան Նուրմեան, Միհրան, քսանը հինգ անձինք՝ (ոմանք 5ական կրկին) և Ոմն 2 դրուշ։ Ընդհանուր գումար 2,492 դրուշ։

Ի Դիմաց Տնօրէն Խորհրդոյ

Արենապետ Վ. Ապենապետ

Հ. ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ Ա. Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

ՄԵԾ. ՅՈՎՀ. ԷՖ. ՏՕՆԷԼԵԱՆ, (Ափիոն Գարահիսար)։— Սրտի հաճութեամբ կարդացինք ձեր նամակը, բայց դժբաղդաբար չենք կրնար հրատարակել զայն։ Նեղփակեալը ատցանք, շնորհակալութիւն։

ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐԸ

«ԱՒԵՏԱՐԵՐԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Նոր «Աւետարեր»ին 1 թիւին մէջ կարդացինք «Մանչուկին» Դեր. աշխատակից Տ. Տիրայր Վ.ի «Սակայն տուր որ ժողովուրդն գանք» խորագրով յօդուածին պատասխանը, ուր «պաշտօնապէս» կը յայտարարուի թէ Խաղիզի մէջ եղածը բացարձակապէս մարդասպանութիւն մըն է. ուշադրութի՛ւն. «Գալով մարդասպանութեան ամբաստանութեան, կը կարծենք թէ Սահմանափակ առուտրով մը իրաւացի է։ Ամէն եկեղեցականներու՝ նոյնպէս Բողոքական քարոզիչներուս քաջալերութիւն է լեցուն եկեղեցիներու սպասաւորել։ Եւ երբ մարդիկ կուգան մեր բողոքականն եկեղեցիները, զգալով թէ հոն կրնան ամենէն աւելի հոգեւոր շինութիւն ստանալ, «սիրով և խնդութեամբ կ'ընդունուին անոնք։» Դիտա՛ Ամերիկահին Զեղի հագուստ և ուրիշ բաներ կը ղրկէ աղքատներուն բաժնելու համար «ամենէն օգտակար կերպով», և դուք այդ օգտակար եղանակը կը նկատէք մարդասպանութիւն, ապրի՛ք. բայց բարեաբար օրիորդին մարդասիրութեան նպատակը ուր մնաց. վստահութեան զեղծում մը չէ՞ այս, ո՛վ կրօնքի պաշտօնեաներ, որ ուղղակի տրատ կը բերէք մեր սուրբ Կրօնքին։

Այո՛, դուք ալ «Մանկ տուր որ ժողովրդան գանք»ը կը հաստատէք ու կը նուիրագործէք Ձեր իսկ բառերով. «Ոմանք եկան անցեալին մէջ նպատակ ընդունած ըլլալով, կամ ապագային մէջ ընդունելու յուսով.» ըսել է «ոմանք» (և ասոնցմէ զատ գացող չկայ արդէն) իրենց աչքերը տնկած են նպաստին իրենց հոգիի աչքերը գոցած. ապացո՛յց. ժողովրդարին մէջ արձակուած խնդութիւնները, տեղի ունեցած կրօնական անտարբերութիւնը. ո՞ւր մնաց հոգեւոր շինութիւնը։

Լայն ընբռնման մը արդիւնք է պիտի ըսէինք սա՛ կարծիքը, «Աստուծոյ տունը, Ս. Սարգիսնոս եկեղեցի՛ն ըլլայ թէ Բողոքականներու մատուռը, բայց ըլլալու է ամենուն.» եթէ Ձեր մարդասպանական գաղափարը յայտնած չըլլայիք։

Ուրիշ բան որ կ'ըղձաք «լեցուն եկեղեցիներու սպասաւորել» հայ բողոքական քարոզիչներ, այն տաեն վերադարձէք մայրենի եկեղեցւոյ գիրկը, ուր բազմաթիւ ունկնդիրներ պիտի գտնէք. ապա թէ ոչ չեք կարող արդարացնել ձեր ընթացքը բռնելով. «Բաց է դուռը». ա՛յլ է հանդիսականներ, ունկնդիրներ ունենալ, ա՛յլ է խիղճերու վրայ բանալ. Հայ. Առաքելական Եկեղեցւոյ զաւակներ համոզումով ինքնայօժար չեն գար ժողովարան, այլ դրամական ակնկալութեան համար։

Ձեր դատումով հանգց. Պատուելի Աստուրեան անարժան պաշտօնեայ մըն էր երբ Հայ. Եկեղեցւոյ մէկ հարազատ զաւակը բողոքական չըրաւ երկար տարիներ պաշտօնավարած տաեն և հիմա կը պատառաքանուի թէ քանի որ մարդիկ «Բողոքական եկեղեցիներու մէջ կրնան ամենէն աւելի հոգեւոր շինութիւն ստանալ, սիրով ու խնդութեամբ կ'ընդունուին անոնք»։

Կը հարցնենք ձեզի. Հայ. եկեղեցին պէտք եղած հոգեկան մխիթարութիւնները չի՞ տար իր հաւատացեալներուն, երբ ունի արժանաւոր պաշտօնեաներ, ինչպէս անոնցմէ մէկն է Տ. Տիրայր վրդպ.։ Սակայն տակէ առաջ ձեր հայրերը ո՞ւր աղօթեցին և ո՞ւր մխիթարուեցան. ինչ հաւատքով ապրեցան ու մեռան. ո՞չ ապաքէն ճշմարիտ Քրիստոնէական հաւատքով։

Կը տեսնէ՞ք. դրամի կամ ամատկանի յաւելման, խաթեր մասին շատ ծուռ կարծիք կը պարզէք, որուն համամիտ չեն, ինչպէս բերանացի յայտարարած են, չատ մը ողջամիտ Հայրենակցականներ, որ դիտել կուտան թէ պատուելիներ աւելի իրենց հօրը պէտք է հոգուն քան համբաւի կամ շահու մարմաջէն բռնուած իրեն հօտն անտեսեն. անկեղծօրէն կը հաւանանք թէ Վեհ. Ազգապետը չի հաւանիր որ տնանք վնասակար մտեռանդութեամբ մը Հայ. Եկեղեցւոյ փարախէն զատեն անոր հարազատ զաւակները։ Արդեօք սխալեցա՞ հոգելոյս Գիսակ, անկեղծ այդ քարոզիչը, երբ հիացմամբ երգեց ու գովեց Հայ. Առաքելական Եկեղեցին, որուն հոգեշունչ և զմայլելի երգերը, շարականները, աղօթքն և մեղեդիները հոգեւոր մխիթարութիւն կը պարգեւեն առհասարակ ամէն Հայու։

Հայ հաւատացեալը իր Եկեղեցիին մէջ թաղէք. ո՞վ նախկին հայ հաւատացեալներու թոյն եղող պատուելիներ. այլապէս պիտի ըսենք. ձեր ներքինը արտաքինին հակապատկերն է։

Յաւելին այս է, տարօրինակն այս է։

Վերջին հարցում մը. աւելի ազնիւ չէ՞ ըլլար որ նպաստները վաւերական ցանկի մը համաձայն բաշխուէին քարոզչին կամ քահանայի մը ընկերակցութեամբ։

Փափկանկատութի՞ւն է պաշտօնական մարմնին լուր չտալ։ Գ. Զ.

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՍԿԻՒՏԱՐ

Ամերիկեան վարժարանին Բ. շրջանը կը սկսի 1903 փետր. 1ին (Ն. Տ.)։ Դիւերօթիկներու տարեթոշակն է 35 օսմ. ոսկի Ուսումնարանին 4 դասընթացքներուն համար, իսկ 30՝ նախակրթարանին համար։

Տնօրէնութիւնը ջանք չէ խնայած վարժարանը ամէն առաւելութիւններով օժտելու։ Լաւագոյն դրութեամբ և մեծ յաջողութեամբ կ'ուսուցուին Հայ. Ֆրանս. Անգլ. Գերմ. և դասական լեզուները, ինչպէս նաև բնական գիտութիւններ։

Հմուտ և վարժ հիւանդապահուհիի մը աշխատելը հսկողութիւնը կը վայելեն աշակերտները և կ'ապրին խաղաղ ու բարեկարգ մթնոլորտի մը մէջ։

Կանոնաւոր դասընթացքի մը հետեւելու համար դիւրութիւններ պիտի ընծայուին անոնց որոնք կը փափաքին Բ. շրջանին աշակերտիլ վարժարանիս։

Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել վարժարանին Տնօրէնուհի Տր. Բէթրիքի։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ԴՈՒՐՍԻ ԹԱՂԸ

Ս. Ստեփաննոսի ածնին օրը, Մայր Եկեղեցւոյ մէջ անպարկեշտ երիտասարդի մը ունեցած յուսի ընթացքը, առիթ կուտայ ինծի հրապարակել՝ շատոնց է իր վրայ լիսօսեցնող թաղի մը վրայ կազմած գաղափարներս, և կը յուսամ որ օգտաւատ թերթիդ ընթերցողները կը ներեն, քիչ մը գովեստով խօսիլ լուիլ-մնջիկ աշխատող մարմնի մը վրայ, որուն արժանի է ան, որչափ արժանի են բամբասանքի իրենց պարտականութիւններուն մէջ թերացողները։ Սա կէսը կ'ուզեմ շեշտել մանաւանդ որ, մեր մէջ սովորութիւն եղած է մատնանշել այն որ յոտի է միայն, և լաւը՝ որ իր կարգին քաջալերութեան պէտք ունի, գոնէ բաղդատումի առաւելութիւններու տեսակէտով, անտեսուած է չատ ա՜ղամ։ Ու այսպէս պզտիկ թերութիւններ, միշտ խոշորացոյցով մէջտեղ հանուած, միջոց չեն տար տեսնելու լաւը, որ հոն քովիկն է, ոչ կարծուածին չափ հեռու։

Երէկ, ժամանակակից քրիստոնեայ մը, թերթիդ մէջ յոգդոր կը կարդար այրերէն բամծնելու համար կիները... գոնէ եկեղեցիներուն մէջ։ Այս առաջարկը որչափ անտեղի նկատուի մեր դարասկզբիկներէն, չատ բանաւոր է չտեսնուս համար, քանի որ հրաւէր մըն է ան, դառնալու մեր պապենական հին, անուշ սովորութեանց, հրաւէր՝ որ յաճախ չեշտուեցաւ պատերթիդ մէջ, սկսեալ Նարեկի թարգմանութենէն մինչեւ Զօլոյի մահուան առթիւ գրուածները։ Այժմ նպատակ չունենալով ծանրանալ այնչափ անհրաժեշտ այդ պէտքին վրայ, որ «Հայ. եկեղեցին մօտա չընդունիր»ի բանաձեւով կը վճռուի, կու գամ ներկայացնել եկեղեցի մը, Գումգաբուի դուրսինը, որ դեռ արուի և էգի զանազանութիւնը կը պահէ։ Այդ եկեղեցին, կարծես հաստատելու համար իր թաղին կցուած բառին նպատակաւորութիւնը, Պոլսի միւս եկեղեցիներէն դարս ինքնորոյն գոյութիւն մը ունենալու կը յամառի չատ բաներու մէջ։ Հոն ձկնորսն ու վաճառականը, ոգեւորիչը (ականջը խօսի Բիւզանդիոնին) և եղինդիրը գլուխ գլխի տուած, տիպար Թաղ. Խորհուրդ մը կազմած, մրջիւնի յարատեւ հիգերով կը ջանան չէն ու բարեկարգ պահել իրենց եկեղեցին ու դպրոցը, երկու անմոռաց յիշատակներ՝ Պէշճեան մեծանուն բարերարին։ Թաղ. Խորհուրդ մը որ իր պաշտօնին գիտակցութիւնը ունի, որ ցուցամոլութեան տեսակէտ չէ վարակուած, և որ կը գործէ արդիւնքի համար միայն։ Դարձեալ այդ մոռցուած Թաղին մէջ է որ Թաղեցի հաւատաւոր երիտասարդներէ կազմուած Դպրաց Դաս մը, կարող դպրապետի մը հսկողութեամբ արդիւնաւոր չրջան մը բոլորել սկսած է։ Դպրոցը, փորձառու ուսուցչի և ուսուցչական կարգ մարմնի մը խնամքներուն տակ նախանձելի վիճակ մը ունի։ Եւ այս ամէնուն վրայ, այդ աղքատիկ Թաղը՝ հակառակ իր դրացի ուրիշ մեծկակ եկեղեցիի մը—բացի ազգական օրերէ—քարոզիչ վարդապետ մըն ալ չունենալուն, պերճախօս եպիսկոպոս մըն ալ կը պահէ։ Ահա այդ եկեղեցիին մէջ է որ կիները գութիչն ու վերնատունէն զատ տեղ չունին և ասիկա, մանաւանդ, կ'արժէր յիշատակել՝ երբ արուի և էգի իրարմէ անջատ մնալու անհրաժեշտութիւնը կը շեշտուէր Աստուծոյ տաճարին մէջ։

Հ.

Աստուածաբոյժ Մ. Մարտիրոսեան

Տես Դ. երեսը

ՀԱՅ-ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՆԵՐԻՆ

ԱԶԳ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Աւետարանական ազգեր եւ ժողովուրդներ 55 տարիներէ ի վեր ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ դաշնակցութիւն մը ունին, որ կը բաղկանայ բոլոր Աւետարանականութեանց վերաբերեալ մէկ ներկայացուցիչներէ։ Ասոնք ունի որ տարեցոյց աղօթքի նուիրեալ (Ը. Ե) Այն ամբողջ շաբաթին համար նիւթերը կը պատրաստեն (Աւետարանական ունին ամբողջ շաբաթ մը հանրային եւ միաբանական աղօթքի ժողովներ որք սկսուած են (Ը. Ե) յունուար 4ի կիրակի օրէն սկսեալ) որոց քարոզութեան եւ աղօթքի նիւթերը հետեւեալք են։

Կիրակիի քարոզի նիւթն էր. Մարգ. Եւ. ԿԴ. 1 և 2 համարները։

Երկուշաբթի աղօթքի նիւթն էր. ՏԵՍԱՆԵԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆ։

Երեքշաբթի աղօթքի նիւթն էր. ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ։

Չորեքշաբթի աղօթքի նիւթն է. ԱՒԵՏԱՐԱՆԻ ԳՈՐԾԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ։

Հինգշաբթի աղօթքի նիւթն է. ԴԵՒԱՀԱՍՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԱՇԵԱՏՈՒԹԻՒՆ, ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐ ԵՒ ԴՊՐՈՑՆԵՐ։

Ուրբաթու աղօթքի նիւթն է. ԱԶԳԵՐ ԵՒ ԱՆՈՑ ԿՐՕՆ. ՎԱՐԻՉՆԵՐԸ։

Շաբաթու աղօթքի նիւթն է. ԱՒԵՏԱՐԱՆԻ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆՆԵՐ, ՀՈՎԻՒՆԵՐԸ, ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԸ ԵՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉՆԵՐԸ։

Կիրակիի քարոզի նիւթն է. Մարգ. Եւ. Կե. 24 եւ Ա. Պետ. Դ. 7 համարը։

Մայրաքաղաքիս զանազան թաղերուն մէջ ալ սկսուած են այս եկեղեցական ժողովները, եւ Իւսկիւտար Աւետ. Մատրան մէջ ամէն գիշեր (Ը. Թ.) ժամ Զին տեղի կ'ունենան։ Բշ. գիշեր ժողովին առաջնորդեց Պատ. Դ. Դաւութեան, Դշ. գիշեր Կարապետ էֆ. Քերովբեան, Դշ. գիշեր պիտի առաջնորդէ Վեր. Գարա Գրիգոր, (Հայր. Վեր. Յովհաննէս Գրիգորեանի), Եշ. Վեր. Տր. Ճ. Ռ. Կրին որ ծանօթ է իր հոգեշնիչ եռանդուն քարոզներով եւ լաւ Թուրքերէն եւ Հայերէն խօսողի համբաւով։ Ուր. Վեր. Յովհաննէս Գրիգորեան (օգնական խմբագիր Աւետարերի, որ այժմ չաբերուն ծանօթ է իր գրութիւններով եւ քարոզութիւններով), Շբթ. Պատ. Գ. Դաւութեան։ Իսկ յառաջիկայ կիրակի օր պիտի քարոզէ բրօֆ. Յակոբոս էֆ. Ճէճիճեան ժամը 5ին ը. թ։

Բարեկամք սիրով կը հրաւիրուին այս աղօթքի ժողովներուն եւ կիրակի օրուան քարոզին։

Իւսկիւտար 24 դեկտ. 1902

ՍԱՐԱՖԻՃԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՅԻ

Էսկ. Ուսմ. ամեն ազգ. գաս.	32—03½
» » էն եր.քսէք	32—05
» » էն աշաղը	31—35
Բուսելի չլմէն ազգմ գաս.	118—7/8
» » էն եր.քսէք	119—
» » էն աշաղը	118—

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԱԼԸ

Ռեժի ազսիոնը Օս. լիր.	—
Սիկարէթ Ա.	0—20
» Բ.	—90
Թրամվայ	5—30
Ժուրնոս	1—65
Օպիկսասիոն Թրամվայ	193 -
Ասիւրոնս	4—25
Գարբարասիոն	0—05
Գոմմերսիալ	0—09
Բրէսի Ֆոնսիէ Լիժիբսիէն	265—
Լօրիսմ	76 —
Պանգ Նասիոնալ տը Կրէդ	414—
Թրանսվասալ	150—
Ռըսթըմ Թահվիլթը	491—
Անտասոլը չըմ ազսիոնը	11—80

ԱԴԶԷԼԷՐԻՆ ՖԻՇԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղշ.ատն	Ղշ. բր.
Պէյազ մէճիտիէ ֆարդը	108—02
Մէթալիք	103 25
Ինկիլիզ ալթունը	110—07
Ֆրանսզզ ալթունը	87—26
Բոլ	90—
Գրէմից ալթունը	51—06
Գարպոն գայմէսի	8—58

)(82)(

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԹԵՂ

ԳԻՐԱՐ ԲՆԱԳԻՐԷՆ ՔԱՐԳՄԱՆԵՑ

ՔԱՍԻՄ

Նոյն այն Հոգւոյն ազբարելի մաղմանդներուն ու ոգեխառն հեշնեմանդներուն

Նո՛ր յաւելուածը։

Սրով խրիրեն Իսա ու Ասոսաֆ։

ՀԴ. ԽՕՍՔ

Ի՛Զ բարձր զօրաւոր ու անաւոր Թագաւո՛ր, Դուն միայն որ օրհնուած Տէր ես, Յիսուս Քրիստոս, ապրելէ յուսահատներու (սահմանուած) սատկեցնող անէծքները՝ ապրեցնող օրհնութեան կը փոխես անակնկալ կերպով, ու վհատեցնող պարտաւանքները զուարթացնող գովեստի. ամենալու տեղ՝ համարձակութիւն (կուտաս), պատկառելու տեղ՝ պատիւ. տարաբրութեան տեղ՝ բարութեանդ՝ յոյս, բաժնուելու տեղ՝ միանալու ակնկալութիւն. սպառնական խօսքերու տեղ՝ մեղմացուցիչ սիփոփանք եւ մէկ անգամ դատապարտուելու տեղ՝ (հոգիի) կրկնապատիկ ազատութիւն։

Բ. Ո՛վ Տէր ողորմէ՛ մեռնելու դատապարտուած մեղաւորիս. վերջին շունչս արձակած պահուս, երբ արկածալից ուղեւորութեան անազատելի ընթացքն ու անփախելի ճամբան ա-չոց առջեւ բերելով մաքիս տեսութիւնովը վտանգին ամբողջութիւնը նշմարեմ ու ողորմագին նայուածքներով աչքերս դէպի բարձրերն ուղղեմ լալահառաչ, ու երբ բնակարանիս յարկին պատուհանէն՝ դուրս ելլելու ճամբուն նայելով՝ թշուառացած կիսամեռութեամբ, ալլայլած դէմքով, երերուն մատուներով, խեղդուկ հառաչով, նուաղկոտ հեծկլտուքով, նուրբ ձայնով, բազմադիմի տարակոյսներէս սասակապէս տրտմած, տներեւոյթ խորհրդոց մէջ գործած չարիքներուս վրայ ողբալով հառաչեմ, այն պահուն իսկ անապառ կարողութեամբդ կրնաս հրաչք գործել, ո՛վ Բարեգութ, ըսելով թէ «Թո՛ղ ողջնայ խորտակուած հոգիդ» եւ կամ «Թո՛ղ ներուին քեզ՝ գործած մեղքերդ» եւ կամ թէ «մեղքերէ մաքրուեցա՛ր, երթաս բարով»։ Եւ ինչ որ այն ժամուն (հոգիս փչած տաեն) չեմ կրնար պաղատիլ, մարդասիրաբար ընդունէ այսօր, ո՛վ Հայրերո՛ղ, Առաջնորդ և ամէնքը Ապրեցնող։ Եւ որ հիմա խրախճանքն ճարտարախօսութեամբ կը հպարտանամ գլուխս վեր բռնած, այնատեն անկենդան դիակ մը դարձած, պիտի երկնցնամ պառկիմ, պապանձած լեզուով, կաչկանդուած ձեռքով, լքուած անդամներով, գոցուած շրթունքով, փակուած աչքով։ Իբր անշարժ տախտակ, կիսայրեաց կոճղ, անզգայ արքադարձէք մայրենի եկեղեցւոյ գիրկը, ուր բազմաթիւ ունկնդիրներ պիտի գտնէք. ապա թէ ոչ չեք կարող արդարացնել ձեր ընթացքը բռնելով. «Բաց է դուռը». ա՛յլ է հանդիսականներ, ունկնդիրներ ունենալ, ա՛յլ է խիղճերու վրայ բանալ. Հայ. Առաքելական Եկեղեցւոյ զաւակներ համոզումով ինքնայօժար չեն գար ժողովարան, այլ դրամական ակնկալութեան համար։

Ձեր դատումով հանգց. Պատուելի Աստուրեան անարժան պաշտօնեայ մըն էր երբ Հայ. Եկեղեցւոյ մէկ հարազատ զաւակը բողոքական չըրաւ երկար տարիներ պաշտօնավարած տաեն և հիմա կը պատառաքանուի թէ քանի որ մարդիկ «Բողոքական եկեղեցիներու մէջ կրնան ամենէն աւելի հոգեւոր շինութիւն ստանալ, սիրով ու խնդութեամբ կ'ընդունուին անոնք»։

Կը հարցնենք ձեզի. Հայ. եկեղեցին պէտք եղած հոգեկան մխիթարութիւնները չի՞ տար իր հաւատացեալներուն, երբ ունի արժանաւոր պաշտօնեաներ, ինչպէս անոնցմէ մէկն է Տ. Տիրայր վրդպ.։ Սակայն տակէ առաջ ձեր հայրերը ո՞ւր աղօթեցին և ո՞ւր մխիթարուեցան. ինչ հաւատքով ապրեցան ու մեռան. ո՞չ ապաքէն ճշմարիտ Քրիստոնէական հաւատքով։

Կը տեսնէ՞ք. դրամի կամ ամատկանի յաւելման, խաթեր մասին շատ ծուռ կարծիք կը պարզէք, որուն համամիտ չեն, ինչպէս բերանացի յայտարարած են, չատ մը ողջամիտ Հայրենակցականներ, որ դիտել կուտան թէ պատուելիներ աւելի իրենց հօրը պէտք է հոգուն քան համբաւի կամ շահու մարմաջէն բռնուած իրեն հօտն անտեսեն. անկեղծօրէն կը հաւանանք թէ Վեհ. Ազգապետը չի հաւանիր որ տնանք վնասակար մտեռանդութեամբ մը Հայ. Եկեղեցւոյ փարախէն զատեն անոր հարազատ զաւակները։ Արդեօք սխալեցա՞ հոգելոյս Գիսակ, անկեղծ այդ քարոզիչը, երբ հիացմամբ երգեց ու գովեց Հայ. Առաքելական Եկեղեցին, որուն հոգեշունչ և զմայլելի երգերը, շարականները, աղօթքն և մեղեդիները հոգեւոր մխիթարութիւն կը պարգեւեն առհասարակ ամէն Հայու։

Հայ հաւատացեալը իր Եկեղեցիին մէջ թաղէք. ո՞վ նախկին հայ հաւատացեալներու թոյն եղող պատուելիներ. այլապէս պիտի ըսենք. ձեր ներքինը արտաքինին հակապատկերն է։

Յաւելին այս է, տարօրինակն այս է։

Վերջին հարցում մը. աւելի ազնիւ չէ՞ ըլլար որ նպաստները վաւերական ցանկի մը համաձայն բաշխուէին քարոզչին կամ քահանայի մը ընկերակցութեամբ։

Փափկանկատութի՞ւն է պաշտօնական մարմնին լուր չտալ։ Գ. Զ.

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՍԿԻՒՏԱՐ

Ամերիկեան վարժարանին Բ. շրջանը կը սկսի 1903 փետր. 1ին (Ն. Տ.)։ Դիւերօթիկներու տարեթոշակն է 35 օսմ. ոսկի Ուսումնարանին 4 դասընթացքներուն համար, իսկ 30՝ նախակրթարանին համար։

Տնօրէնութիւնը ջանք չէ խնայած վարժարանը ամէն առաւելութիւններով օժտելու։ Լաւագոյն դրութեամբ և մեծ յաջողութեամբ կ'ուսուցուին Հայ. Ֆրանս. Անգլ. Գերմ. և դասական լեզուները, ինչպէս նաև բնական գիտութիւններ։

Հմուտ և վարժ հիւանդապահուհիի մը աշխատելը հսկողութիւնը կը վայելեն աշակերտները և կ'ապրին խաղաղ ու բարեկարգ մթնոլորտի մը մէջ։

Կանոնաւոր դասընթացքի մը հետեւելու համար դիւրութիւններ պիտի ընծայուին անոնց որոնք կը փափաքին Բ. շրջանին աշակերտիլ վարժարանիս։

Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել վարժարանին Տնօրէնուհի Տր. Բէթրիքի։

ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐԸ

«ԱՒԵՏԱՐԵՐԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Նոր «Աւետարեր»ին 1 թիւին մէջ կարդացինք «Մանչուկին» Դեր. աշխատակից Տ. Տիրայր Վ.ի «Սակայն տուր որ ժողովարան գանք» խորագրով յօդուածին պատասխանը, ուր «պաշտօնապէս» կը յայտարարուի թէ Խաղիզի մէջ եղածը բացարձակապէս մարդասպանութիւն մըն է. ուշադրութի՛ւն. «Գալով մարդասպանութեան ամբաստանութեան, կը կարծենք թէ Սահմանափակ առուտրով մը իրաւացի է։ Ամէն եկեղեցականներու՝ նոյնպէս Բողոքականներուս քաջալերութիւն է լեցուն եկեղեցիներու սպասաւորել։ Եւ երբ մարդիկ կուգան մեր բողոքականն եկեղեցիները, զգալով թէ հոն կրնան ամենէն աւելի հոգեւոր շինութիւն ստանալ, «սիրով և խնդութեամբ կ'ընդունուին անոնք։» Դիտա՛ Ամերիկահին Զեղի հագուստ և ուրիշ բաներ կը ղրկէ աղքատներուն բաժնելու համար «ամենէն օգտակար կերպով», և դուք այդ օգտակար եղանակը կը նկատէք մարդասպանութիւն, ապրի՛ք. բայց բարեաբար օրիորդին մարդասիրութեան նպատակը ուր մնաց. վստահութեան զեղծում մը չէ՞ այս, ո՛վ կրօնքի պաշտօնեաներ, որ ուղղակի տրատ կը բերէք մեր սուրբ Կրօնքին։

Այո՛, դուք ալ «Մանկ տուր որ ժողովարան գանք»ը կը հաստատէք ու կը նուիրագործէք Ձեր իս

)(73)(

«ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ» ԷՐՕՏԱԿԱՆ ԹԵՐԹՈՆԸ

ՄԱՐԴ ՄԱՐԻՈ

ՍԻՐՈՅ ՄՈԼՈՐԱՆՔԸ

Ժ.

Ծնողական սէր

Երկար տարեն Պ. Վէրտրլէ հարցաքննեց Ֆատաղատի աղջիկը, հայրաբար խրատեց զայն, առաջարկեց որ իր հօրը կրկին դիմում մը ընէ. բայց չը յայտնեցաւ բան մը ընել։

—Չէ՛. տուն չպիտի դառնամ, յայտարարեց Ժան տնանկ հառաստանկամութիւնով մը, սրուն կարող բլլալը երբէ՛ք միտքէն չէր անցներ, իր մօրը հին բարեկամը։ Ես ձեզի եկայ պատսպարան մը խնդրելու համար, որովհետև ձենէ զատ մէ՛կը չեմ ճանչնար, որով ձենէ զատ մէկէ՛ մը չեմ կրնար խնդրել այսծառայութիւնը։

Բարի մարդը անկարող էր չընդունել իր երիտասարդ բարեկամուհին, և ամէնէն յարմար միջոցները առաջարկեց անոր, որպէս զի դառնար հօրը տունը։

Բայց Ժան չուզեց բան մը մտիկ ընել, որովհետև իր որոշումները անդառնալի էին։

—Եթէ չէ՛ք ուզեր զիս ընդունիլ, աւելցուց ան՝ կարմրելով որ կը մերժուէր, ես ուրիշ տեղ մը պիտի երթամ, և բոլոր ջանքերս պիտի թափեմ յաջողելու համար իմ նպատակս մէջ. որովհետև հաստատապէս գիտեմ թէ, հայրս երբէ՛ք համոզութիւն չպիտի յայտնէ իմ ամուսնութեանս համար. և ես քա՛ն չպիտի հրաժարիմ անկէ։

Պէտք էր ժամանակ մը ևս խօսելէ հօրը, հոնկէ՝ ալ հեռանալ, բայց Տիկ. Վէրտրլէ զիրաց իր քովը պահել զայն, սա պայմանով մինակ որ, Նոյն իրիկունն իսկ ինք Պ. Լարոշին պիտի երթար, անոր տեղեկացնելու համար որ, Ժան իր տունն էր։

Նօտարը, որ 15 տարիներէ ի վեր այրի էր, երկու ծառաներով, և իր եղբօրորդիին հետ, որ որբ էր, կ'ապրէր։ Ժանին տեսնելէ մը պատրաստել տուաւ, և իրիկուան ճաշէն հետը, ուրկէ Ժան պատառ մը չը ճաշեց, Սէն-Փէռմէնի հրապարակը ուղղուեցաւ։

* *

Այդ պահուն Լիւսիէն որ Ֆաւրէօգ Պ. Լարոշին տունն առջևէն կ'անցնէր քանի մը տնգամներ, և անկէ կառքը կայարանը երթալով, հոնտեղի պահապանին ներկայացաւ։

—Ներողութի՛ւն, բաւական Լիւսիէն հսկողին ներկայանալով, կ'ուզեմ գիտնալ որ, 11615 թիւ կառքին կառապանը, որ այսօր կէսօրէն հոգը կին մը տարած է, կառքին մէջ բանալի մը չէ՞ գտած։ Կիրը կ'ըսէ կոր որ, գրպանէն դրամապանակը հանած ատեն թերևս ինկած է բանալին կառքին մէջ։

—11615, բաւական հսկողը՝ իր տետրակը թղթատելով։ Ձիշդ ա՛ս կայարանը կը գտնուի ան։

—Ո՛հ, շա՛տ աղէկ... երանի թէ գտած ըլլար այն բանալին, և դեռ յանձնած չ'ըլլար պէտք եղած տեղը... Այն ատեն վա՛ղը կրնայինք առնել զայն, և տուն մտնելու համար դարբին մը կանչել պէտք էր. և այդ նեղութենէն ազատելու համար է որ հիմա հոս կուգամ։

—Եկէ՛ք. երթանք նայինք։

Հսկողը երիտասարդը կառապանին քով առաջնորդեց, որ իր պաշտօնակիցներուն խումբին մէջ կեցած կը շաղակրատէր։

—Այո՛, կը յիշեմ այն կնիկը, պատասխանեց կառապանը։ Պանդոռեի փողոցը տարի զայն, բայց կառքին մէջ ոչ բանալի և ոչ ալ ուրիշ բան մը չի տեսայ։

Լիւսիէն իր փափքած տեղեկութիւնը ուզածին պէս չէր առած, ուստի ըսաւ։

—Թերեւս հոն փողոցը ձգած է բանալին, կառքէն ելած ատենը։

—Զե՛մ կարծեր, պատասխանեց կառապանը, ձայնը պիտի լսէի։

—Կամ այն տունը՝ ուր գնաց ան։

—Հոն դռնապանին չէ՞ հարցուցած, չէ՞ փնտռած։

—Տուն եկած ատենը հասկցեր է, և վերադարձին կառքին մէջ նշմարեր է։ Հիմա ես կ'երթա՛մ, ան տունը քանի՞ թիւ էր։

—Թիւը ձիշդ չե՛մ յիշեր, պատասխանեց կառապանը, անկէ ի վեր երեք շրջան ըրի, բայց ժագօպ փողոցին մօտերն էր, Սէն երթալու համար աջ բաղուկիդ կողմը... Տուն մը՝ ուր նօտար մը կը բնակի. ասանկ հարցուցեալով կը յուսամ որ չուռով գտնաք։

—Այո՛, շնորհակալ եմ, կը գտնամ, ըսաւ Լիւսիէն՝ որ հսկողը բարեւեց և հեռացաւ։

* *

Պ. Վէրտրլէն Ժանին հօրը ըսածները դրդռութիւն մը տուին անոր։

Երբ Պ. Լարոշ իր աղջիկին բրածները իմացաւ, հասկցաւ թէ ան իր որոշումներէն ետ չպիտի կենար։

Այն ատեն, Ժանին մեկնումին պատճառած ցաւը կատարի անարգանքի մը, զորուոր բարկութեան մը փոխուեցաւ, զոր հազիւ կրցաւ զսպել։

Պ. Վէրտրլէին պատմածները մտիկ ըրաւ, մինակ երբեմնակի սա միտքերով ընդմիջելով զայն.

—Չէ՛... Երբեք... Չէ՛...

Եւ ալ չուզեց բան մը մտիկ ընել, ու անդրդուելի ցուցուց ինքզինքը։

—Այդ ամուսնութիւնը իմ աղջիկս դժբաղդութիւնը պիտի ըլլայ, յայտարարեց իբրեւ եզրակացութիւն։ Իմ բոլոր ջանքերս թափեցի արգիլելու համար զայն... Ըսի՛ իրեն։.. Բայց չուզեց երբեք մտիկ ընել ինծի... Թո՛ղ ուրեմն բանի տեղ չդնէ իմ հաւանութիւնս, որովհետև անմնչելան է ալ, և օրէնքի համեմատ իմ հայրական իշխանութենէս ազատ է։

Նօտարը դեռ կը փորձէր հաժոդել և հանդարտեցնել զայն։

Թարգմ. ՇԱՀԷՆ

(Շարունակելի)

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

ՆԵՇԱՆ Ղ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ

ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ

43 Պակերեւերով զարդարուած կը պարունակէ

ՔԱՍԻՄի սլարամ յօդուածները մեր ընտանեկան բարքերու վրայ,

Ա. ՓԱՆՈՍԵԱՆի ամէնէն սիրուն ռոմանսարներէն մէկ քանին,

Մ. ԴԱԼԼԷՏԷՐԵԱՆի Ակնցիի նոր թիւերը. Սարբիտեա բանաստիրի պատմութիւնը Ակնցիներու բերնէ եղած, եւ թէ այդ սոհմանիցները ինչպէս կը մեկնեն հեռագիրը, Ֆօնոկրաֆը, երեքտրակաւնութիւնը, եւլն։

Եւրոպական բոլոր Վեհապետներու եւ Վեհապետուհիներու պատկերներն ու անոնց իրարու հետ ունեցած ընտանեկան կապերը։

Նաեւ զուարճալիքներ, առածներ, վէպեր, օգտակար գիտելիքներ, եւլն։

Գին 5 դահեկան || Թղթատարով 6 դեկ.

ՆՇԱՆ Ղ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ, ՊԱՀ-ԱՅԻ ՃԱՏԻՒՆ 38

ԳԱՏԸԳԻՏԻՐԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

«Մանզումէ» ամէն առաւօտ պատրաստ կը գտնուի եկեղեցւոյ դիմաց Զբաղուքեան էֆ.ի դեղարանը, որ մեր գործակալութիւնը ստանձնած ըլլալով, անոնք որ կը փափաքին թերթիս բաժանորդագրուիլ, կրնան նաև հոն դիմել, ու ստանալ ընկալագիրը։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ՍՐՏՕՆՈՒԱԾ 1853 ՍԵՊՏ. 26ԻՆ, ԵՒ ՈՒՂՂԱԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 1,150,030,616 ՖՐԱՆՔ — ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՌԼԷՆ Գերմանիոյ ամէնէն ճզօր Ընկերութիւնն է — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 387,440,000 ՖՐԱՆՔ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՌԼԷՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, և այլն։

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ, առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոց ու որբերու համար օժիտ մը, չաբաթական փոքր վճարումներով. — (Միևնոյն պայմանները կանանաւոր ապահովագրութեան համար)։

ԱՐԿԱԾԻ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն ՇՈՓԵՆԱՒԻ, ԵՐԿԱԹՈՒՂԻի, ԹԻՒՆԷԼԻ, ԹՐԱՄՎԱՅԻ եւն. արկածներու դէմ, աշխարհիս ամէն կողմը և ամբողջ կեանքի տեւողութեան ժամանակ, օրինակի համար չաբաթական փոքր վճարումով մը, այսինքն Մէկ ՖՐԱՆԿՈՎ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (որ կ'ընէ 52 ֆրանք) այսպէսով ամբողջ կեանքին մէջ ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր. մահուան պարագային, 15,000 ֆր. արկածէն յառաջ եկած անկարողութեան պարագային,

և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեանս դրամատունն է՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ. ի Պոլիս. = ՔՈՒԷՏԻ ԼԻՕՆԷ, ԳԵՐՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉ՝ ՄԻՀՐԱՆ ՍԻՆԵՄ-ԳԱԼՕՅԱԵԱՆ

Ղալաթիա Օսմ. Պանկային դէմը, Ինայէթ խան, թիւ 7, 8, 9 եւ Պոլիս Քեսգիեան խան թիւ 21 - 22

ՑՕԹՕՅ

Մ. ՃԷԿԱՃԻՐՃԻ

ՄԱՍՆԱԳԻՏ ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՏԿԱՅՍՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Ռ Ա Ֆ Ա Ելի ՄԱՆՆԱՐՄԱՐԴ ՎԻՐԱՀՈՅԺ ԼԱՆԱ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

Բերա, Մեծ-Փողոց, Աղա Ճամիի կողմը, Լիւսէնպուրկ տնարանին կարգը, թիւ 124

Կը դարմանէ ամէն տեսակ ակռայի և լինտի հիւանդութիւնները, փտած ակռաներու ամենաստակ ցաւերը վայրկենապէս կասեցնելով չատ քիչ ատենուան մէջ հաստատուն կերպով կը լեցնէ առողջ ակռաներու նման մինչեւ վերջը գործածելու պայմանաւ։

ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՆՈՐ ՄԵԹՈՏՈՎ ոսկիի, բլաթինի և.քաուչուքի վրայ նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ՝ յար և նման բնականին։

ԸՍՏ ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԴՐՈՒԹԵԱՆ՝ փտած և կոտրտած ակռաներու արմատները առանց հանելու, կոտրելագործեալ գործիքներու միջոցաւ կը զետեղէ անոնց վրայ առանց քիմքի ակռաներ և ոսկիէ «քուռօններ»։ Շատ փտած ակռաները և լինտերու մէջ անյայտացած արմատները կը հանուին ԱՒԱՆՑ ՑԱՒԻ։—

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր առաւօտէ մինչեւ իրիկուն, կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

ԳԻՆԵՐԸ ԶԱՓԱՒՈՐ

Կարտելոց ձրի դարմանում

50 ԶՐՈՒՇ ՇԱԲԱԹԱԿԱՆՈՎ

Հայերէնի, Տաճկերէնի և Ֆրանսերէնի տեղական պարկեշտ պատանի մը կը փափաքի 50 զրշ. չաբաթականով երկրորդական պաշտօն մը ստանձնել, վճառատան մը մէջ։ Պատասուար եղրայրական օրուոյ թիւն, դիմել «Մանզումէ»ի տպարանը։

ՅՕԳՈՅ ՏԱՐՈՒՈՅ

ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՑՈՅՑ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ԳԻՆ 20 ՓՈՒՐՍ.

Սարբեան եւ Ընկ. տպարանէն հրատարակ ելաւ, գրպանի Պատկերազարդ Օրացոյցը 1903 տարւոյ, որուն մէջ կը գտնուին Եւրոպական բոլոր վեհապետներու պատկերները։

Կեդրոնատեղին է Սարբեան և Ընկ. տպարանը։

Կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց և Բերայի ծխավաճառաց խանութները։

ՏՕՔԹ. ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ

ԲԱՐԻՕՂԼՆ ՎԿԱՑՈՒԱԾ

Վիրաբոյժ, մանկաբարձ, մասնագէտ կանանց հիւանդութեանց.

Կը դարմանէ ներքին և արտաքին հիւանդութիւնները, կը կատարէ վիրաբուժական գործողութիւնները վերջին կատարելագործեալ դրութիւններով։

Բարիզի, Նանսիի հիւանդանոցներու մէջ երկար տարիներ օգնական բժշկի (էքզթէրն) պաշտօնը վարած ըլլալով, գործնական և փորձառական երկար ուսումնասիրութիւններ ընելէ վերջ՝ այս անգամ կ. Պոլիս եկած և հաստատուած է Բերա, Թարլա-Պաշի 136 թիւը։

Ծան. Հիւանդներ կ'ընդունի ամէն որ կէս օրէն վերջը իր բնակարանը, մամը 1—3 (Ը. Ե.), Երեքշաբթի օրերը միեւնոյն ժամուն կը դարմանէ ձրիաբար կարօտ հիւանդները։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ, ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

Միւմիլլէ՝ օն պիր սէնէ մուգատէմ, Մէքթէպի Հուգուգը Շահանէէն պա չահատէթնամէ, խուրուճ իթմիշ, վէ դարէեթ ու իսթիգամէթիլէ հէր քէսին հիւսնիւ թէվէճճիհ վէ էնիիլէթինի գազանմը, էրպապը նամուս վէ ինամգաթտան վէ պիրինէի սընրի տավա վէքիլէրինէն մա՛րուգ պիր զաթուր։

Բէնանիլէրի՝ հէր նէվ Շերիֆ Հուգուգ, ձէզա վէ Թիճարէթ տավալարընը տէրէճէսի իտէր։

Պիր մէպլաղը մալիում մուգապիլինէ ալթը տարէ վէ սէնէլիք ապօնէ գայա վէ գապալ իլէր։

Տավալարը հնգգրնամա մէճճանէն մալիւմաթ ալմագ իսթէեէնլէրէ պէյանը բէյ վէ ինթայը մալիմաթտան գաչընմագ։ Էքսէր տավալարտան բէյնի իճբէթ ալմադընը կիպի, բէք չօգալարընտա սուլէնն թէսվիյէտէ գուսուր էնէմէզ։ Սապէլարը սաաթ 3—6ետ վէ ադշամտարը տախի 10—12է գատար եազբնանէտ պուլունուր։

Իտարէխանէսի՝ Պապը Ալի ճաատէսինէ Մուսուլ խանընտա 22, 23 վէ 24 նումէրօլը օտալար տարը։

ՏԷՐ Ա. ՅՈՆԹԷՆ

ՑՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՆՕՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ՐՈՊԷՐ ՎԷ ՃԻՒՐԷՔԵԱՍԸ

ՄԷՐՔԷՋ ՏԷԲՕՍԸ

Էսկի Զապթիյէ ճասէսիճնէ Թոմսոն խանընտա

Տաճանդգը, պիչիմի վէ զէրգիթիյէ մասրուֆ օլան արսլան վէ Թէրազիի խալիս Ինկիլիզ լաթիգ գալօշլարըմզը պու սէնէ տանա մէթին վէ զարիֆ պիր սուրէթաէ իմալ իտիլմիշ տիր։ Թօքան սաթտան ալմագ իսթէյէն տիւքքանընգալար էսկի Զապթիյէ ճասէսինէ Թոմսոն խանընտա քանին մէրքէզ տէբօմրգա կէլուպ միւպայաա իլէթիքլէրինէ հէմ քէնտիլէրինի վէ հէմ տէ միւշթէրիլէրինի մէմնուն իթմիշ օլմանագլար տարը։ Բէրաբէնտէ սուրէթիյլէ միւպայաա իտէէք օլան էհալիի միհթէրէմէ՝ պալէճասէի մարգա իլէ մէնդուշ օլան պիրինճի նէվ խալիս Ինկիլիզ լաթիգ գալօշլարտան իչթիրա էյլէթիքլէրինէ, հէր վէճհէյլէ մէմնուն վէ միւսթէֆիտ օլաճագլարը Թէէմին օլունուր. լաթիգ գալօշլարըմզը՝ ումումի լաթիգ գալօշ սաթան տիւքքանընգալարտա պուլունուր։

Ումումի մէմալիքը տարգիյէ ամէնթէսի — ԿԷՏՕՐԼ 54—39

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԷՐՃԱՅԻ

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՅԱՃԱԽՈՐԴԱՑ ԳԻՒՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՇԱՐԷԶԷՆՆԵՐ ՈՒՆԵՆԱԼ ԴԻՄԵՑԷՔ Պոլիս Ոսկերչաց Շուկայ Մեծ-Փողոց, թիւ 13

ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի եւրոպական ճաշակով պատրաստուած գոհարեղէններ, ամէնքն ալ առանձնակարգ ըլլալու պայմանով։

ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատան գիները անմրցելի են։

ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի արծաթեղէն ապրանքներ։

ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի ժամացոյցներ և արծաթեայ գաւազաններ։

ՊԱՑՄԱՆՆԵՐ

Հարիւրին 20 կանխիկ, մնացեալին համար չաբաթական հարիւրին 5 վճարում

ԿԱՆԽԻԿ ԳՆՈՂԻՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՐԻՒՐԻՆ 5 ԶԵՂՉ

Գործածուած գոհարեղէնները եթէ վնասուած չեն % 10 զեղչով ետ կ'առնուին

ԼՈՒՂԷԹԻ ՆՈՒԱՇ

Այս ամենակարեւոր և անզուգական Մուսալեմ քսանիի հերնիաբանին է. ամբողջ մարդոյն մէջ ամենամեծ մարդն է։ Մուսալեմի նման ոչ ոք ունեցեր է քարտ. Ամենամեծ դարմանները հոս կը գտնուին։ Ամենամեծ դարմանները հոս կը գտնուին։ Ամենամեծ դարմանները հոս կը գտնուին։